

חוק הספנות (ימאים), תשל"ג-1973 •

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. כחוק זה –

- "איש צוות ישראלי" – עובד בצוות שהוא אזרח ישראלי או תושב קבוע בישראל;
"בעל", לענין כלי שיט – לרבות מי שבידו אותה שעה השליטה עליו ועל צוותו;
"הועדה המייעצת" – הועדה שהוקמה לפי סעיף 228;
"המנהל" – כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960, לרבות מי שהמנהל אצל
לו מסמכותו;
"הסכם" – לרבות חוזה שירות והסכם קיבוצי;
"הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957;²
"חוזה שירות" – חוזה לפי סעיפים 65 ו-66;
"כלי שיט" – כלי שיט הרשום במרשם הישראלי או החייב רישום בו לפי חוק הספנות
(כלי שיט), תש"ך-1960;
"מפקח" – מפקח על הימאים שמינהו המנהל לפי סעיף 3;
"נמל בית", לגבי איש צוות ישראלי – נמל ים או אריר בישראל, ולגבי איש צוות אחר –
הנמל שבו נשכר או שבו הצטרף לשירות בכלי השיט, או נמל ים או אריר במדינה שאיש
הצוות הוא אזרח או כל מקום באותה מדינה הסמוך לאחד המקומות האמורים, והכל לפי
בחירת בעל כלי השיט;
"נציג" – נציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת ישראל כמשמעותו בסעיף 29 לפקודת
הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971;³
"פנקס ימאי" – תעודה הנתינת מאת מפקח למבקש לשרת בצוות, והכוללת פרטי זהותו של
המבקש ורישומים אחרים שהורה עליהם המנהל;
"פקיד דיג" – כמשמעותו בפקודת הדיג, 1937;⁴
"צוות" – כלל העובדים של בעל כלי שיט הממלאים תפקיד בכלי השיט, למעט קברניט,
נתב ומתלמד כמשמעותו בפרק י"ח;
"קברניט" – מי שבידו הפיקוד על כלי השיט, למעט נתב;
"שכר" – כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958;⁵
"השר" – שר התחבורה.

פרק ב': תנאי הכשירות לשירות בצוות

סימן א': כשירות כללית

2. (א) השר יקבע תנאי כשירות כלליים לשירות בצוות – ובכלל זה גיל, כושר גופני,
תנאי כשירות כוללים
כושר הסתגלות לשירות בים, עבר גקי ושירות בטחון – ורשאי הוא לקבוע תנאים אלה לפי
סוגים של כלי שיט, של תפקידים או של הפלגות, או לפי כל מבחן אחר שייראה לו.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ה בתמוז תשל"ג (25 ביולי 1973); הצעת החוק ודברי הסבר מורטמו בח"ח 986, תשל"ב, עמ' 278.

1 ס"ח תשי"ך, עמ' 70.

2 ס"ח תשי"ז, עמ' 83.

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

4 ע"ר 1937, תוס' 1, עמ' 137.

5 ס"ח תשי"ח, עמ' 86.

(ב) לא יעסיק בעל כלי שיט ולא ירשה להעסיק אדם בצוות, ולא ישרת אדם בצוות, אלא אם נתמלאו בו תנאי הכשירות שנקבעו לפי סעיף זה.

3. (א) המנהל ימנה מפקחים על הימאים; אחד מהם יתמנה מפקח ראשי; מינוי מפקח יכול להיות כללי או מסוייג.

מינוי מפקח

(ב) מפקח ראשי יהיה בין השאר בעל הכשרה ונסיון ימיים.

4. (א) אזרח ישראלי שנתמלאו בו תנאי הכשירות הכלליים ובעל כלי שיט מבקש להעסיק בצוות, יתן לו המפקח, לפי בקשתו, פנקס ימאי.

פנקס ימאי
לימאי ישראלי

(ב) לא יעסיק בעל כלי שיט ולא ירשה להעסיק אזרח ישראלי בצוות, ולא ישרת אזרח ישראלי בצוות, אלא אם הוא בעל פנקס ימאי.

5. (א) מי שאינו אזרח ישראלי, ונתמלאו בו תנאי הכשירות הכלליים ובעל כלי השיט מבקש להעסיק בצוות ואישר המפקח את שירותו (להלן – אישור השירות), רשאי המפקח, בתנאים שקבע השר בתקנות, לתת לו פנקס ימאי במקום להוציא לו אישור שירות.

פנקס ימאי
או אישור שירות
לשאינו ישראלי

(ב) לא יעסיק בעל כלי שיט בצוות ולא ירשה להעסיק בצוות את מי שאינו אזרח ישראלי ושאינו בעל פנקס ימאי או שאין לגביו אישור שירות.

6. ככפוף לאמור בסעיף 2, רשאי השר לקבוע את התנאים שבהם מותר להעסיק ללא אישור שירות את מי שאינו אזרח ישראלי ונשכר מחוץ לישראל לצוות כלי שיט הנמצא מחוץ לישראל; תנאים אלה יכללו את התקופה המירבית שבה רשאי אדם לשרת בכלי שיט ללא אישור שירות כאמור, או את קרות המקרה שאחריו לא יהיה אדם רשאי לשרת בכלי שיט ללא אישור שירות כאמור.

שאינו ישראלי
ונשכר מחוץ ל

7. מפקח רשאי לבטל פנקס ימאי או אישור שירות, או לסרב להאריך את תקפם, אם תנאי הכשירות הכלליים אינם קיימים עוד כבעליהם או אם הושגו על סמך מסירת ידיעות שהן כוזבות או מטעות בפרט חשוב; אולם לא ישתמש המפקח בסמכות זו בעילה שעליה ניתן להביא את בעל הפנקס או האישור לדין משמעתי לפי פרק ט"ו.

ביטול פנקס ימאי

8. מטעמים של בטחון המדינה, שמירה על חוקיה ועל שמה הטוב, בטיחות חיי בני אדם בכלי השיט ובטיחות השיט בכלל, רשאי מפקח לבטל פנקס ימאי או אישור שירות או לסרב לתיתם או לסרב להאריך תקפם אף אם נתמלאו תנאי הכשירות הכלליים לפי סעיף 2; אולם לא ישתמש המפקח בסמכות זו בעילה שעליה ניתן להביא את בעל הפנקס או האישור לדין משמעתי לפי פרק ט"ו.

מניעת שירות
מטעמי בטיחות
ובטחון

9. (א) נפסל אדם בדין משמעתי לשירות בכלי שיט לצמיתות, יבוטל פנקס הימאי או אישור השירות שניתן לו.

הפסקת פנקס ימאי
או אישור שירות

(ב) נפסל אדם כאמור לתקופה קצובה, או לתקופה בלתי קצובה כשהפסילה מותנית במילוי תנאי, יותלה פנקס הימאי או אישור השירות שניתן לו.

10. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטת המפקח לפי סעיפים 7 או 8, רשאי לערור עליה לפני המנהל תוך 15 יוםמיום שהגיעה ההחלטה לידיעת העורר; המנהל לא ידון ולא יחליט בערר אלא לאחר התייעצות עם ועדת משנה של שלושה שתבחר הוועדה המייצגת מבין חבריה.

ערעור על
החלטת המפקח
או המנהל

(ב) המנהל בכווא להכריע בערר רשאי לאשר את ההחלטה שעוררים עליה בשינויים או ללא שינויים, או לבטלה ולתת אחרת במקומה.

מתן פנקס לדיג
11. הזכאי לפנקס ימאי והוא מבקש לשרת בכלי שיט שעיקר עיסוקו בדיג, רשאי המפקח, לפי המלצת פקיד דיג ולאחר התייעצות עם פקיד הדיג הראשי, ליתן לו פנקס דייג; לענין כל הוראה שבחוק זה דין פנקס דייג כדין פנקס ימאי.

תקפו של פנקס ימאי
12. השר רשאי לקבוע בתקנות את תקופת תקפו של פנקס ימאי וסדרי חידושו אף כשבעלו חדל לשרת בכלי שיט.

סימן ב': כשירות לתפקידים מיוחדים

מקצועות ותפקידים טעוני הסמכה או מסוייגים
13. השר, בהתייעצות עם שר העבודה, ולגבי כלי שיט שעיקר עיסוקם בדיג – בהתייעצות עם שר החקלאות, רשאי לקבוע –

- (1) מקצועות ימיים או תפקידים בכלי שיט שהם טעוני הסמכה ואת רמת ההשכלה, ההכשרה והכושר המקצועי הנדרשים להם;
- (2) סייגים לשירות בתפקידים מסויימים בכלי שיט;
- (3) את הכללים והנוהל למתן תעודות ההסמכה ולהכרה בתעודות ההסמכה שניתנו במדינות חוץ.

תעודת הסמכה והכרה בתעודות חוץ
14. השר רשאי לתת תעודות הסמכה בישראל ולהכיר בתעודות הסמכה שניתנו במדינות חוץ.

דין ההכרה בתעודת חוץ
15. ההכרה בתעודות הסמכה שניתנו במדינות חוץ יכולה שתהיה כללית או מיוחדת למדינה פלוגית או מיוחדת לאדם פלוגי, ויכול שתהיה בסייגים; הודעה על הכרה כללית בתעודות הסמכה של מדינות חוץ אינה טעונה פרסום ברשומות.

ייחוד תפקידים ימיים -
16. בכפוף לאמור בסעיף 20, לא יעסיק בעל כלי שיט אדם בצוות ולא ירשה שיוצסק בו, ולא ישרת אדם בצוות, בתפקיד הטעון הסמכה והאדם איננו בעל תעודת הסמכה לאותו תפקיד שניתנה או שהוכרה לפי חוק זה, או בתפקיד שהשירות בו איננו תואם סייג שבקבע לו לפי סעיף 13.

הכרה זמנית על-ידי הקרביט
17. השר רשאי לקבוע בתקנות את הנסיבות והדרכים שבהן רשאי קרביט כלי שיט להכיר הכרה זמנית בתעודות הסמכה של איש צוות שניתנה במדינת חוץ אם נתקיימו בבעל התעודה שתי אלה:

- (1) הוא נשכר לשרת בכלי שיט בהיותו מחוץ לישראל;
- (2) נסיבות קבלתו לשירות אינן מאפשרות למעשה קבלת הכרה לפי חוק זה.

סייג לגבי בעל הכשרה ונסיג מיוחדים
18. השר רשאי לקבוע נסיבות ותנאים שבהם לא יחולו הוראות סעיף 16, כולן או מקצתן, לגבי מי שאיננו אזרח ישראלי ושנתקיימו בו שתי אלה:

- (1) הוא מבקש לשרת בתפקיד שלא נקבע כתפקיד טעון הסמכה או רישוי בשום אמנה בין-לאומית שישראל צד לה;
- (2) הוא בעל נסיון והכשרה ימיים מיוחדים כפי שנקבעו.

דין אישור שירות כדין הכרה בתעודה
19. הכרה בתעודות הסמכה של מדינת חוץ אינה גורעת מהוראות סימן א' בדבר הצורך לקבל אישור שירות, ואישור שירות שניתן לפי סימן א' למילוי תפקיד הטעון הסמכה דינו כדין הכרה בתעודת הסמכה.

20. על אף האמור בסימן זה, ניתן להעסיק אדם בכלי שיט במקצוע ימי ובתפקיד שהם טעוני הסמכה אף אם אין בידו תעודת הסמכה המוכרת לפי חוק זה, אם שירותו במקצוע ובתפקיד כאמור הותר בכתב מטעם המפקח בתנאים שנקבעו בתקנות; כתב היתר כאמור לא יינתן אלא לתקופה שאינה עולה על 24 חדשים; כתב ההיתר, כל עוד הוא בתוקף, כוחו יפה כתעודת הסמכה.

פרק ג': המועצה להסמכת ימאים

21. השר ימנה מועצה להסמכת ימאים (להלן – המועצה).
המועצה להסמכת ימאים
22. תפקידי המועצה וסמכויותיה הם –
תפקידי המועצה וסמכויותיה
- (1) לייעץ לשר בדבר קביעת ההיקף והרמה של הידיעות הנדרשות בבחינות להסמכת ימאים;
- (2) למנות אנשים מכין חברי המועצה או מחוצה לה להיות בוחנים בבחינות הסמכה לימאים ולקבוע את תפקידיהם וסמכויותיהם;
- (3) לקבוע את סדרי הבחינות להסמכת ימאים, לפקח על עריכתן, לאשר תוצאות של בחינות ולהמליץ לפני השר או לפני מי שהסמיך לכך על מתן תעודות הסמכה לימאים;
- (4) לייעץ לשר בקביעת תנאי הכשירות הכללית והמקצועית לשירות בים בכלל ובתפקיד מיוחד בפרט;
- (5) כל תפקיד אחר שטייל עליה השר והנוגע להסמכת ימאים או לכיצוד הוראות אחרות של חוק זה.
23. המועצה תהיה של 29 חברים שימנה השר, והם –
הרכב המועצה
- (1) ששה חברים, כנציגי הימאים, לאחר התייעצות עם הארגון היציג שמרבית הימאים נמנים עמו;
- (2) חבר אחד, כנציג הנוער העובד, לאחר התייעצות עם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של נערים עובדים בישראל;
- (3) שבעה חברים, כנציגי בעלי כלי שיט, לאחר התייעצות עם גופים המייצגים גים לדעת השר את בעלי כלי השיט בישראל;
- (4) שנים עשר חברים, לפי שיקול דעתו של השר, מקרב עובדי המדינה ואנשי ציבור;
- (5) חבר אחד לפי המלצת שר הבטחון;
- (6) שני חברים המייצגים את ענף הדיג, לפי המלצת שר החקלאות.
24. השר ימנה מכין חברי המועצה את היושב ראש ואת סגנו.
מינוי יושב ראש וסגן
25. מינוי חברי המועצה, היושב ראש וסגנו יפורסמו ברשומות.
פרסום המינויים
26. תקופת כהונתם של חברי המועצה היא שלוש שנים.
תקופת כהונתם של חברי המועצה
27. חבר המועצה רשאי להתפטר מתברותו בהודעה בכתב לשר; כהונתו תיפסק בתום שלושים יום לאחר הגשת ההודעה, אם לא הסכים השר למועד קצר מזה.
התפטרות

28. (א) השר רשאי להעביר חבר המועצה מכהונתו אם –

(1) ניטל ממנו הכושר הגופני או הנפשי או נבצר ממנו מסיבה אחרת למלא את תפקידו;

(2) הורשע בעבירה פלילית שיש עמה קלון;

(3) פשט את הרגל או נתמנה עליו כונס נכסים מטעם בית המשפט;

(4) עזב את הארץ לצמיתות;

(5) נעדר ממספר ישיבות רצופות של המועצה שקבעה המועצה מראש לענין זה; מיד לאחר הישיבה האחרונה של המועצה, שההיעדרות ממנה מעניקה את הסמך כות לפי פסקה זו, תומצא לחבר שנעדר מן הישיבות כאמור הודעה בכתב, ובה פירוט הישיבות של המועצה שמהן נעדר וכן נוסחו המלא של סעיף זה; העתק ההודעה יישלח לגוף שהחבר מייצגו;

(6) נתבקש לעשות כן מאת הגוף שעמו התייעץ השר לענין מינויו של החבר.

(ב) בכל מקרה מן המנויים בפסקאות (1) עד (4) של סעיף קטן (א) לא יעביר השר חבר המועצה מכהונתו בלי שנועץ בגוף שהחבר מייצגו.

הגזל

29. (א) המועצה תקבע את סדר עבודתה במידה שלא נקבעו בחוק.

(ב) רוב חברי המועצה, כשביניהם היושב ראש או סגנו, יהיה מנין חוקי בישיבות המועצה; לא היה מנין חוקי בפתחת הישיבה, תהיה הישיבה שלאחריה כדין בכל מספר של נוכחים.

(ג) המועצה רשאית לפעול על ידי ועדות קבועות או זמניות או לענינים מסויימים, והיא רשאית לצרף לוועדה גם מי שאיננו חבר המועצה.

(ד) פעולת המועצה לא תיפסל מחמת זה בלבד שבשעת עשיית הפעולה היה מקום פנוי במועצה מכל סיבה שהיא.

פרק ד': הצוות

30. בכלי שיט ישרתו, ככל האפשר, אנשי צוות ישראליים בלבד.

צוות ישראלי

31. לא יעסיק בעל כלי שיט קברניט שאינו ישראלי ולא ישרת מי שאינו ישראלי קברניט בכלי שיט, אלא בהיתר לפי חוק זה.

קברניט ישראלי

32. מפקד רשאי לפי בקשת בעל כלי שיט להתיר העסקת קברניט שאינו ישראלי; ההיתר יכול להיות מיוחד או לסוגים של כלי שיט או של הפלגות.

העסקת קברניט שאינו ישראלי

33. (א) סירב המפקד להתיר העסקתו של קברניט שאינו ישראלי או התיר העסקתו בסייגים, רשאי מבקש ההיתר לערור על החלטת המפקד לפני המנהל תוך 15 יום מיום שהגיע ההחלטה לידיעת הערור; המנהל לא ידון ולא יחליט בערר אלא לאחר התייעצות בוועדת משנה של שלושה שתבחר הוועדה המייעצת מבין חבריה.

ערעור על החלטת המפקד והמנהל

(ב) המנהל בבואו להכריע בערר רשאי לאשר את ההחלטה שעוררין עליה, בשינויים או ללא שינויים, או לבטלה ולתת אחרת במקומה.

34. (א) השר רשאי, בהתייעצות עם שר העבודה ובאישור ועדת העבודה של הכנסת,

הסדרים לתבטח צוות ישראלי

ולגבי כלי השיט שעיקר עיסוקם בדיג – גם בהתייעצות עם שר החקלאות, להתקין תקנות בענינים אלה:

- (1) קביעת תפקידים בכלי שיט, שישרתו בהם אנשי צוות ישראליים בלבד;
- (2) קביעת היחס המספרי הכללי בין אנשי צוות ישראליים לבין אנשי צוות לא ישראליים המשרתים בכלי שיט בכלל, וקביעת יחס מספרי כאמור לגבי ממלאי תפקידים מסויימים בכלי שיט בפרט;
- (3) התנאים שבהם רשאי מפקח להתיר, בהיתר כללי, מיוחד או לסוגים, העסקתם של אנשי צוות שאינם ישראליים בסטיה מן האמור בתקנות לפי סעיף זה, לרבות תקופת העסקתם;
- (4) מניעת הפלגתו של כלי שיט שלא נתמלאו בו הוראות התקנות לפי סעיף זה.

(ב) בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע הסדרים שונים לגבי סוגים שונים של כלי שיט או של הפלגות או הובלות או לגבי כלי שיט פלוני.

35. לא ישכור בעל כלי שיט איש צוות שאינו ישראלי לשירות בהפעלתו של כלי שיט עם ציוותו לראשונה או עם ציוותו מחדש לאחר שהיה מושבת, אלא על פי היתר מפקח ולפי תנאיו.

שכירת שאינו
ישראלי בצוות
ראשוני

פרק ה': הקברניט

36. רואים את הקברניט כשלוחו של בעל כלי השיט –

- (1) בכל ענין הכרוך בהפעלתו התקינה של כלי השיט, בטיפול בו או באנשים ובמטען שבו, ובכל ענין אחר שקברניט פועל בו לפי הנוהג הימי המקובל, והכל בכפוף להסכם או לכל הוראה מיוחדת של בעל כלי השיט;
- (2) בכל ענין שלפי דין או אמנה בין-לאומית ישיראל צד לה חייב הקברניט או מוסמך לפעול בו לפי שיקול דעתו, וזאת על אף כל הוראה נוגדת של בעל כלי השיט.

הקברניט –
שלוחו של בעל
כלי השיט

37. הגביל בעל כלי שיט את הסמכויות הנתונות לקברניט לפי סעיף 36(1), לא יהא תוקף להגבלה זו כלפי צד שלישי שלא ידע עליה ופעל בתום לב.

הגבלת סמכותו
של הקברניט

38. הקברניט רשאי, כלי נטילת רשות מבעל כלי שיט ועל אף כל הוראה נוגדת שלו –

- (1) לעשות כל פעולה הנראית לו דרושה כדי למנוע או להפחית סכנה הנש-קפת לחייהם או לבריאותם של האנשים שבכלי השיט או למטען שבו או לבטי-חותו של כלי השיט;
- (2) להטיל לים מטען המובל בכלי השיט או כל חלק מכלי השיט גופו, אם נראה הכרח לעשות כן לשם הצלת חיי בני האדם שבכלי השיט או לשם הצלת כלי השיט, ולאחר התייעצות ככל האפשר עם קצין הסיפון הבכיר או קצין המכונה הבכיר;
- (3) להורות לצוות ולאנשים אחרים המפליגים בכלי השיט לבטוש אותו, אם נראה לו הדבר הכרחי לעשות כן לשם הצלת חייהם, ולאחר התייעצות ככל האפשר עם קצין הסיפון הבכיר או קצין המכונה הבכיר;
- (4) להורות על צמצום מנות המזון הניתנות לאנשים שבכלי השיט ולהשתמש

סמכויות של
שעת הדחק

הגנות מזון מן המטען לכלכלת האנשים, אם יש מחסור במזון בכלי השיט ואין אפשרות, לדעת הקברניט, למלא את המחסור בצורה אחרת;

(5) לשכור אדם מחוץ לישראל לשירות בכלי השיט אם נמצא ששירותו דרוש מיד להפלתו הבטחה של כלי השיט;

(6) להזמין ביצוע תיקון בכלי השיט או לרכוש כל דבר, אם לא ניתן לקבל על כך בזמן הדרוש את הסכמת הבעל התיקון או הדבר הנרכש דרוש לדעת הקברניט כדי להבטיח את בריאותם או חייהם של בני האדם שבכלי השיט או כדי למנוע סכנה לכלי השיט;

(7) להורות לאיש צוות לעשות, באורח זמני, כל עבודה בכלי השיט שאיננה בגדר התפקיד שלשמו נשכר, אם העבודה דרושה, לדעת הקברניט, לשם הצלת חייהם של בני האדם שבכלי השיט או להצלת כלי השיט וכל חלק שבו או מטענו, ולאחר התייעצות ככל האפשר עם קצין הסיפון הבכיר או קצין המכונה הבכיר;

(8) להורות לכל אדם המפליג בכלי השיט ושאינו איש צוות שיעשה בכלי השיט עבודה מתאימה לגילו ולמצב בריאותו, אם נראה לו הדבר דרוש לשם הצלת חיי אדם שבכלי השיט וכל חלק חיוני שבו, ולאחר התייעצות ככל האפשר עם קצין הסיפון הבכיר או קצין המכונה הבכיר.

39. (א) קברניט כלי שיט חייב, במידה שיש בידו, ובלי סיכון של ממש לכלי השיט הצלת חיים בים שבפיקודו או לאנשים שבו –

(1) להושיט עזרה לכל אדם שנמצא בים ונתון ללסכנת מוות;

(2) להתקדם בכל המהירות האפשרית להצלת בני אדם הנמצאים במצוקה בים אם קיבל הודעה שהם נזקקים לעזרתו, במידה שסביר הוא לדרוש ממנו פעולה כזאת, ולמטרה זו אף יסטה במידת הצורך מכיוון הפלגתו;

(3) להושיט עזרה לכלי השיט שהתנגש בו ולאנשים שבו ולהודיע, אם אפשר, לקברניט של אותו כלי שיט את שם כלי השיט שבפיקודו, נמל רישומו ונמל עגינתו הקרוב.

(ב) לא קיים הקברניט את המוטל עליו לפי סעיף זה, אין על בעל כלי השיט אחריות אזרחית או פלילית על מחדל זה.

40. נודע לקברניט שעקב פעולות איבה עלול כלי השיט להיות מוחרם או מעוכב בידי שלטונות המדינה שבתחומה הוא נמצא או שלעברה הוא מפליג, חייב הקברניט לעשות מה שביכולתו להביא את כלי השיט לנמל ישראלי או לנמל אחר שאין סכנת החרמה או עיכוב כאמור נשקפת בו.

41. לא יוביל קברניט בכלי שיט שבפיקודו מטענים, ולא יסיע בו נוסעים, לשם הפקת ריחוק לעצמו או תועלת אישית אחרת מלבד התמורה הניתנת לו בעד שירותו מאת בעל כלי השיט, אלא אם קיבל מראש הסכמתו של בעל כלי השיט בכתב.

42. (א) על אף האמור בכל דין או הסכם רשאי בעל כלי שיט בכל עת להעביר את הקברניט מתפקידו.

(ב) אין האמור בסעיף קטן (א) גורע מזכותו של הקברניט לקבל שכר עבודה, פיצויי פיטורים או כל תשלום או פיצויי המגיעים לו מאת בעל כלי השיט על פי דין או הסכם.

43. גסתיים שירותו של הקברניט בכלי שיט פלוני מכל סיבה שהיא, ימסור הקברניט במסודר לידי הקברניט שמינה בעל כלי השיט במקומו את הפיקוד על כלי השיט ואת המס-מכים הנמצאים בכלי השיט או הנמצאים ברשותו ונוגעים לכלי השיט, לנוסעים או למטען, ואם לא נתמנה קברניט אחר במקומו – יעביר את האחריות לניהול כלי השיט ואת המס-מכים האמורים לבעל כלי השיט או לבא כוחו.

מילוי מקום הקברניט

44. נבצר מהקברניט למלא תפקידו ולא מינה בעל כלי השיט קברניט אחר במקומו, יהיה הקצין הבכיר שבמחלקת הסיפון לקברניט, ואם היו במחלקת הסיפון כמה קצינים בדרגה הבכירה – יעבור הפיקוד לידי הקצין שהוא בעל השירות הימי הממושך ביותר לאחר שקיבל תעודת הסמכה כרב-חובל; ואם לא היה קצין בעל תעודה כאמור – יעבור הפיקוד לידי הקצין בעל השירות הימי הממושך ביותר בדרגתו אותה שעה, ובמקרה שתקופת השירות הימי כאמור שווה לכולם, יעבור הפיקוד לידי הקשיש שבקצינים.

תקופת כילוי מקום

45. כל מילוי מקום של קברניט לפי סעיף 44 שאינו בהתאם לאמור בסעיף 16 יהיה בתוקף עד הגיע כלי השיט לנמל היעד הקרוב.

חובה בעל כלי שיט גם על הקברניט

46. (א) כל חובה וכל איסור המוטלים על בעל כלי שיט לפי חוק זה, יחולו, באין כוונה אחרת משתמעת, גם על הקברניט, אולם הקברניט אינו חייב לשאת אישית בהוצאות של מילוי החובה.

(ב) קיים את החובה אחד החייבים בה – פטורים כל השאר.

דין הקברניט כדין הצוות במקרים מסוימים

47. (א) הוראות פרקים ב', ח', ט', י', י"א וי"ד וסימן א' של פרק ט"ו יחולו על הקברניט כאילו היה איש צוות, בשינויים המחוייבים.

(ב) אין בהוראות אלה כדי לגרוע מחובותיו או מאחריותו של קברניט על פי כל דין או הסכם.

פרק ו': המשמעת בכלי שיט

כפיפות הצוות

48. אנשי הצוות יהיו כפופים לפיקודו של הקברניט או של אנשי הצוות הממונים עליהם בכל ענין שלגביו נקבע כך בדין, בנהוג הימי המקובל או בהסכם, לרבות כל הוראה שניתנה כדין בענינים אלה:

(1) בטיחות השיט;

(2) הבטחת בריאותם וחייהם של בני האדם שבכלי השיט;

(3) הבטחת פעילותו המסחרית הרגילה של כלי השיט, לרבות הטיפול בו, בבני האדם שבו ובמטענו, והכל בכפוף לכלל הסכם;

(4) שמירת החוק, הסדר, המשמעת וההתנהגות הנאותה בכלי השיט;

(5) שמירת החוק, הסדר, המשמעת וההתנהגות הנאותה מחוץ לכלי השיט במידה שהדבר בא להבטיח את הענינים המפורטים בפסקאות (1) עד (4) או למנוע מעשים העשויים לגרום נזק לבעל כלי השיט או לפגוע ביוחסים שבין מדינת ישראל לבין שלטונות מדינה שכלי השיט עוגן בתחומיה;

(6) ענין הנוגע לביצועו חוק זה ותקנות לפיו.

49. (א) המפליג בכלי שיט, שאיגו איש צוות, כסוף לפיקוד המפורט בסעיף 48 לענינים אלה:

- (1) בטיחות כלי השיט וכל אשר בו;
- (2) הבטחת בריאותם וחייהם של בני האדם שבכלי השיט;
- (3) שמירת החוק, הסדר, המשמעת וההתנהגות הגאותה בכלי שיט;
- (4) כל דבר אחר שנקבע לשם כך בחוק זה או כתנאים שלפיהם מורשה אותו אדם להפליג בכלי השיט.

(ב) לא יהא אדם כאמור בסעיף קטן (א) חייב לעשות על פי הוראת הקברניט דבר שברור וגלוי הוא על פי נסיבות הענין שאיש צוות יכול לעשותו בלי לפגוע במטרה שלשמה נדרשה עשייתו.

50. השר רשאי לקבוע בתקנות את סדר הכפיפות לפיקוד בכלי שיט; כל עוד לא הותקנו התקנות, יהיה סדר הכפיפות לפיקוד לפי הנוהג הימי המקובל.

51. (א) נוטש כלי שיט, יהיו האנשים שנטשוהו – חרץ מאלה שהקברניט שחרר אותם מפיקודו – כפופים לפיקודו לפי פרק זה בין בים ובין ביבשה, בכל הנוגע להבטחת הצלתם של האנשים, לשמירת הסדר והמשמעת בקרבם ולביצוע הוראות חוק זה הדנות בנטישת כלי שיט, ובכל ענין אחר שעל פי הנוהג הימי המקובל הם כפופים לפיקוד הקברניט; והוא כל עוד לא נסתיימו פעולות ההצלה.

(ב) פיקוד הקברניט על אנשים מכלי השיט שנוטש בהיותם בסירות הצלה או בכל מקום בין בים ובין ביבשה, ייעשה באמצעות אנשי הצוות, ובאין הוראה אחרת מהקברניט – לפי סדר הכפיפות לפיקוד בהיותם בכלי השיט שנוטש.

(ג) נבצר מהקברניט לקיים ביעילות את פיקודו כאמור בסעיף קטן (ב), יהיו סמך כויות הקברניט לגבי אותה קבוצה לאיש הצוות שבידו הפיקוד העליון עליה.

52. הקברניט רשאי להשתמש בכל האמצעים הסבירים בנסיבות המקרה, הנראים לו דרושים להבטחת ענינים שבהם כפופים האנשים שבכלי השיט לפיקודו לפי פרק זה ולביצוע ההוראות שניתגו באותם ענינים.

53. כל שימוש בכוח או כליאה או כבילה או מעשה אחר כיוצא באלה הנעשה נגד אדם שבכלי השיט מקום סמכות הקברניט לפי סעיף 52 חייב הקברניט להודיע עליו, כאמצעים המהירים ביותר שבידו, לאנשים אלה:

- (1) המסקח;
- (2) הנציג הקרוב ביותר לאירוע המקרה;
- (3) בעל כלי השיט;
- (4) אם המעשה נעשה נגד איש צוות – הארגון היציג בישראל שעמו נמנה איש הצוות, ובאין ארגון כזה – הארגון שעמו נמנה המספר הגדול ביותר של ימאים בישראל המשרתים באותו כלי שיט.

54. הקברניט וכל אדם הממונה על איש צוות חייבים בהתנהגות באהדה כלפי הצוות, ואנשי הצוות חייבים בשמירת יחס כבוד כלפי כל הממונה עליהם וחייבים במילוי תפקידם ביעילות ובנאמנות תוך ציות להוראות הממונים.

יחסי כבוד בין הצוות ויעילותו במילוי התפקיד

פרק ז': סדרי עבודה בכלי שיט

55. (א) מי שנשכר לשירות בכלי שיט פלוני, יתייצב התייצבות ראשונה לשירותו בכלי השיט במועד שקבע בעל כלי השיט או קברניטו בהוראה בכתב שהוכאה לידיעתו, והכל בכפוף לאמור בהסכם.

(ב) לענין התייצבות לשירות בכלי שיט במקרים אחרים, רשאי השר לקבוע סדרי נוהל בתקנות.

56. לא יעזוב איש צוות כלי שיט ולא ייעדר ממנו, אלא באישורו או על פי הוראותיו של הקברניט או של איש צוות שהקברניט הסמיכו לכך; והכל בכפוף לאמור בהסכם.

57. סדרי העבודה בכלי שיט ותפקידי אנשי הצוות, במידה שלא קבעם בעל כלי השיט, יקבע הקברניט בכפוף להוראות כל דין, נוהג או הסכם.

58. (א) בכפוף להוראות סעיף 60, רשאי הקברניט להורות לאיש צוות לבצע בכלי השיט, באורח זמני, כל עבודה אשר אינה בגדר התפקיד שלשמו נשכר, במקומו של איש צוות אחר שנמנע ממנו תוך כדי ההפלגה למלא תפקידו; אולם אם היתה בעבודה האמורה משום פגיעה מוחשית במעמדו של אותו איש צוות הנדרש, לא יתן הקברניט הוראה כאמור אלא אם הדבר הכרחי, וככל האפשר יטיל את העבודה על איש צוות שעבודתו והכשרתו המקצועית, קרובות ביותר לפי מהותן אל העבודה שיש לבצעה.

(ב) הוראה כאמור בסעיף קטן (א) תקפה עד לעגינתו של כלי השיט בנמל היעד הקרוב, אולם הקברניט רשאי לחזור ולהשתמש בסמכות האמורה, אם לא היה ניתן במאמץ סביר למצוא איש צוות מחליף לאיש הצוות שנמנע ממנו למלא תפקידו.

59. (א) בכפוף לאמור בכל הסכם, רשאי הקברניט להורות לאיש צוות למלא בכלי שיט תפקיד שונה מהתפקיד שלשמו נשכר, לרבות תפקיד נמוך ממנו, לאחר ששמע דעתו של הקצין הממונה על המחלקה שבה משרת איש הצוות, אם ישנו, והגיע למסקנה שאיש הצוות אינו מתאים מבחינת כשרו או נסיונו המקצועי למלא את התפקיד שלשמו נשכר.

(ב) הוראת הקברניט לאיש הצוות לפי סעיף זה תיכנס לתקפה עם רישום החלטתו ונימוקה ביומן הרשמי.

60. נמצא כלי שיט בהפלגה ונוצרו נסיבות המחייבות מילוי תפקיד הטעון הסמכה, ואין אפשרות שימש בו איש צוות שהוא בעל תעודת הסמכה לאותו תפקיד, רשאי הקברניט להורות לאיש צוות שהוא בעל ההכשרה הקרובה ביותר לאותו תפקיד, שימלא אותו עד הגיע כלי השיט לנמל היעד הקרוב; הקברניט ירשום ביומן הרשמי כל הוראה שניתנה לפי סעיף זה והסיבות לנתינתה.

פרק ח': רשימת הצוות וחווה שירות

61. (א) בכל כלי שיט תהא רשימת צוות והיא תיערך בידי הקברניט או מי שהוא מינה לכך, בצורה שהורה עליה השר.

(ב) רשימת הצוות תכלול את שמות אנשי הצוות המשרתים אותה שעה בכלי השיט, פרטי זהותם, תפקידם, סמיכותם המקצועית, פנקס הימאי שלהם ופרטים אחרים שהורה עליהם השר.

62. (א) בעל כלי שיט ימציא למפקח את רשימת הצוות לגבי כל הפלגה מנמל בישראל ולגבי כל הפלגה מנמל במדינת חוץ אם כלי השיט צוות שם לראשונה או צוות מחדש לאחר שהושבת ללא צוותו התפעולי.

(ב) מועד הגשת רשימת הצוות ייקבע בתקנות.

63. בעל כלי שיט יודיע למפקח באמצעים המהירים ביותר שכידו על כל שינוי ברשימת הצוות או בפרטים אחרים שבה.

64. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות שכלי שיט יהיו חייבים לקבל מאת המפקח או הנציג אישור לרשימת הצוות ולאסור על הפלגת כלי שיט ללא קבלת האישור האמור.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע –

(1) את העילות שלפיהן יהיו המפקח או הנציג רשאים לסרב לאשר את רשימת הצוות כולה או מקצתה;

(2) את התפקידים בכלי שיט שלגביהם תהיה חובה לקבל אישור כאמור;

(3) את מועד קבלת האישור, בין לפני ההסלגה ובין לאחריה.

(ג) בתקנות לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) רשאי השר לקבוע הסדרים לגבי כלי שיט המפליגים מנמלים בישראל השונים מאלה שלגבי כלי שיט המפליגים מחוץ לישראל.

65. לא ישרת אדם בצוות ולא יעסיק בעל כלי שיט אדם בצוות, אלא אם נחתם חוזה שירות בינו ובין בעל כלי השיט.

66. (א) חוזה השירות יכול את כל תנאי השירות המוסכמים החלים על שירותו של איש צוות; תנאים המצויים בהסכם קיבוצי תבוא עליהם בחוזה השירות הפניה להסכם הקיבוצי.

(ב) חוזה השירות יכול שיהיה ביותר ממסמך אחד, ובלבד שתהיה הפניה בין מסמך אחד למשנהו.

(ג) השר רשאי לקבוע צורתו של חוזה השירות ופרטים שבצורה שיש לכלול בו.

67. הקברניט יחזיק בכלי השיט עותק אחד לפחות של כל חוזה שירות שנחתם עם איש צוות המשרת בכלי השיט ועותק אחד לפחות של ההסכם הקיבוצי אם הוא חל על איש מאנשי הצוות המשרת בכלי השיט.

68. הקברניט יאפשר לכל איש צוות לעיין בחוזה השירות ובהסכם הקיבוצי הנוגעים אליו כלי שהדבר יפגע בסדרי העבודה התקינים בכלי השיט.

פרק ט': שכר וזכויות אחרות

69. מילא איש צוות תפקיד לפי הוראות סעיפים 58, 59 או 60, והשכר המשתלם בעד מילוי תפקיד זה שונה מהשכר המשתלם בעד מילוי התפקיד שלשמו נשכר, זכאי הוא, באין הסכם אחר, לשכר הגבוה שבהם, ושאר תנאי עבודתו לא ישתנו, במידת האפשר, לרעה מתנאי העבודה שהיה זכאי להם בתפקיד שאליו נשכר.

70. נקבע בהסכם בין בעל כלי שיט לבין איש צוות שגמול שירותו של איש הצוות יהיה, כולו או מקצתו, בהשתתפות ברווחים המופקים מהפעלתו של כלי השיט או בשלל הדיג, יהא דין הרווחים או ההשתתפות כאמור כדין שכר לכל דבר. **דין השתתפות ברווחים**
71. בעל כלי שיט חייב ליתן לאיש צוות פירוט של השכר ששולם לו ושל הסכומים שנוכו; השר ושר העבודה יקבעו בתקנות את הדרך המועדים למתן הפירוט ואת צורתו. **מתן פירוט על שכר**
72. מסמך או הודיה על קבלת תשלום שכר שניתנו מאת איש צוות או בשמו בלי שקיבל את פירוט השכר ובנסיבות שבהן לא היה בידו לברר אם קיבל למעשה את המגיע לו, לא ישמשו ראיה נגדו לענין תביעת השכר. **תביעת שכר למרות הודיה**
73. סעיף 5 לחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, יחול על אנשי צוות שתנאי עבודתם נקבעו בהסכם קיבוצי, על אף האמור בסעיף 30 (א) לחוק שעות העבודה והמנוחה, תשי"א-1951. **איסור שכר כולל**
74. לענין חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, רשאי שר העבודה, בהתייעצות עם השר וועדת העבודה של הכנסת, לקבוע מועדי תשלום לאיש צוות של חלק משכרו שאינו ידוע וקבוע מראש ושנגלל התנאים המיוחדים של השירות יש צורך לקבוע לו מועד תשלום שונה מהמועד שנקבע בחוק האמור. **מועד לתשלום מיוחד בתנאים מסויימים**
75. במנין תקופת ההתיישנות של זכות לפיצויים בעד הלנת שכר המתחילה ביום שקיבל העובד את השכר שבו קשור הפיצוי, כאמור בסעיף 17 לחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, לא תובא בחשבון תקופת הפלגה אחת שבה נעדר איש הצוות מישראל; נסתיימה הפלגה מחוץ לישראל, לא תתיישן התביעה כאמור אלא כעבור שנה מיום תום הפלגה או כעבור 14 יום לאחר שחזר הימאי לישראל, הכל לפי המוקדם. **מועד ההתיישנות בהלנת שכר**
76. השר ושר העבודה רשאים, בהסכמת ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע תקופת מנוחה מינימליות לאנשי צוות, בין דרך כלל ובין לפי סוגים של כלי שיט, של הפלגות או של הובלות ובין לפי תפקידים שונים של אנשי צוות בכלי שיט. **תקופת מנוחה מינימלית**
- פרק י': סיום השירות וסיכול השכירות בהפלגה**
77. נסתיימה על פי הסכם תקופת שירותו של איש צוות בהיות כלי השיט בהפלגה, יוארך שירותו מאליו על כל תנאיו עד עגון כלי השיט בבטחה בנמל היעד הראשון. **סיום שירות בהפלגה**
78. גמחק כלי השיט מהמרשם הישראלי, יראו את שכירותו של הצוות כמסוכלת; היה כלי השיט בהפלגה, יראו את השכירות כמסוכלת בעגון כלי השיט בבטחה בנמל היעד הראשון לאחר המחיקה; והכל בכפוף לאמור בהסכם. **סיכול עקב העברת דגל**
79. סוכלה שכירותו של איש צוות כשכלי השיט נמצאו מחוץ לישראל, זכאי איש הצוות לתשלום שכר במשך חדשיים לאחר הסיכול, או עד שהשיב אותו בעל כלי השיט לנמל הבית. **זכות לשכר לאחר הסיכול**
80. סוכלה שכירותו של איש צוות הציג לו בעל כלי השיט לשרת, עד תום תקופת שכירותו לפי ההסכם, בכלי שיט אחר שכבעלותו, בתפקיד שלשמו נשכר או שבו שירת **העברה לכלי שיט אחר**

ס' תשי"א, עמ' 204.

לאחרונה ובתנאים שאין בהם משום שינוי מהותי לרעה מן התנאים שהיו לו על פי ההסכם בכלי השיט שבו שירת לאחרונה, לרבות שינוי באזורי ההפלגה, וסירב איש הצוות לשרת או לא שירת, ללא נימוק מוצדק – פטור בעל כלי השיט מחובת תשלום שכר כאמור בסעיף 79.

שמירת דינים
והסכמים

81. הוראות פרק זה אינן באות לגרוע מזכויות איש צוות לפי הוראות כל דין אחר או כל הסכם הנובעות מסיכול השכירות בכלי השיט.

פרק י"א: איש צוות שנפטר

הודעה על פטירת
איש צוות

82. נפטר איש צוות בתקופת שכירותו, חייב בעל כלי השיט שהעסיקו ערב פטירתו להודיע על כך כאמצעים המהירים שבידו –

(1) למשטרת ישראל, למפקח ולכל אדם אחר שהמפקח הורה עליו;

(2) לבני משפחתו הקרובים של הנפטר הידועים לבעל כלי השיט שאיתם ניתן להתקשר בטרחה סבירה.

העברת הגופה

83. בעל כלי השיט יעביר את גופתו של איש הצוות לנמל הבית, או למקום אחר שהורה עליו המפקח או הנציג, אולם בעל כלי השיט יצא ידי חובתו אם יעביר למקום שאליו הודיעו לו בני משפחת הנפטר, ובאין מי שנכון לטפל בקבורת הנפטר, יבטיח בעל כלי השיט קבורה נאותה, הכל בכפוף לאמור בכל דין.

הוצאות הקבורה
וקבורה

84. בעל כלי השיט ישא בהוצאות ההעברה ובהוצאות הקבורה, אם עליו קבורתו. אך אין לחייבו לשאת בהוצאות העולות על הוצאות העברת הנפטר לנמל הבית.

שימור הוצאות

85. לא קיים בעל כלי שיט את המוטל עליו לפי פרק זה, רשאי מי שקיים זאת להיפרע ממנו כדי הסכום שבעל כלי השיט היה חייב להוציא לשם קיום המוטל עליו.

זכות לדמי
קבורה מהממשלה
לביטוח לאומי

86. נשא בעל כלי שיט בהוצאות קבורת איש צוות לפי פרק זה, יהיו זכויותיו כזכויות מי שזכאי לשיפוי על הוצאות קבורה לענין סעיף 29 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח חדש), תשכ"ח-1968.⁷

חובה לנהוג
בכבוד הנפטר

87. בהעברת הגופה של איש צוות שנפטר ובקבורתו, ינהג בעל כלי השיט באופן ההולם את כבוד הנפטר.

פרק י"ב: יישוב שכסוכי עבודה

תגירת סכסוך
עבודה

88. "סכסוך עבודה", לענין חוק זה – כל סכסוך עבודה בכלי שיט שנתגלע בהיותו מחוץ לנמל שבישראל, בין בעל כלי השיט או קברניטו לבין אנשי הצוות כולם או מקצתם, להוציא סכסוך היחיד.

הצדדים לסכסוך

89. הצדדים בסכסוך עבודה הם מצד אחד בעל כלי השיט או קברניטו הפועל בשמו, ומצד שני ארגון העובדים היציג שהוא צד להסכם הקיבוצי החל על אנשי צוות שבסכסוך (להלן – ארגון העובדים) או ועד העובדים הפועל מטעמו של אותו ארגון עובדים (להלן – ועד העובדים), ובאין הסכם קיבוצי כאמור – ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים שה" סכסוך נוגע להם או ועד העובדים הפועל מטעמו של אותו ארגון עובדים, ובאין ארגון כאמור – הנציגות שנבחרה על ידי רוב אנשי הצוות שבסכסוך.

⁷ ס"ח תשכ"ח, עמ' 108.

90. נתגלע סכסוך עבודה ולא הגיעו הצדדים לידי הסכם, רשאי כל צד לבקש התערבות של הנציג שבמקום הקרוב ביותר לנמל שבו נמצא כלי השיט או שאליו הוא עומד להגיע. סניח להתערבות הנציג
91. נודע לנציג על סכסוך עבודה בכלי שיט, רשאי הוא להתערב בו מיזמתו או על פי בקשת הצדדים לסכסוך על מנת להביא ליישובו המוסכם. התערבות הנציג
92. נראה לנציג כי סכסוך העבודה אינו ניתן ליישוב מיד וכי הוא מעכב הפלגתו של כלי השיט, רשאי הוא לקבוע הסדר זמני הנראה לו צודק בנסיבות המקרה, כדי לאפשר הפלגתו של כלי השיט. הסדר זמני
93. הסדר זמני יהיה בכתב, יישלח לצדדים בסכסוך ויחייב את כל הנוגעים לסכסוך, כאילו היה הסכם קיבוצי, עד להגעת כלי השיט לנמל בישראל או עד ליישוב הסכסוך בין הצדדים לו, הכל לפי המוקדם, אך לא יותר מ-30 יום מיום ההודעה על ההסדר. תוקף הסדר זמני
94. הנציג לא יתערב בסכסוך עבודה ולא יקבע הסדר זמני אם הודיע לו המפקח כי מתנהל בישראל משא ומתן ליישוב הסכסוך בין בעל כלי השיט לבין ארגון העובדים שהוא צד לסכסוך או שהודיע כי הוא השתמש או עומד להשתמש בסמכויותיו לפי סעיפים 91 או 92. אי-התערבות בסכסוך
95. למפקח נתונות סמכויות נציג לפי סעיפים 91 ו-92. סמכות התערבות למפקח

פרק י"ג: הסדרים לגבי שכר

סימן א': ניכוי על פי צו הפרשה

96. רשם בית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 * (להלן - רשם בית הדין), רשאי לצוות שבעל כלי שיט יפריש חלק משכרו של איש צוות לאשתו של איש הצוות, או לילדיו הקטינים שפרנסתם עליו (להלן - המוטבים); לצו זה ייקרא להלן "צו הפרשה". הפרשת חלק משכר לבני משפחת איש צוות
97. בצו הפרשה יצויין בין השאר - פירוט צו הפרשה
- (1) שם המוטב;
 - (2) הסכום או החלק מן השכר שיש להפריש למוטב;
 - (3) התקופה שלגביה ניתן הצו.
98. ההפרשה לא תעלה על שליש משכרו החדשי של איש הצוות, ולענין חישוב השליש יבוא בחשבון גם החלק משכר איש הצוות שאינו ניתן לעיקול, להעברה או לשעבוד בכל דרך אחרת לפי הוראות סעיף 8 לחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958. סייג להפרשה
99. לא יתן רשם בית הדין צו הפרשה אלא אם נתקיימו כל אלה: סייגים למתן צו הפרשה
- (1) הוגשה לו בקשה על כך מאת המוטבים, או מאת שר הסעד או רשות מקרית הפועלים בשמם מכוח סעיף 6(א) לחוק שירותי הסעד, תשי"ח-1958 * , והבקשה נתמכת על ידי לשכת הסעד המקומית הפועלת מכתו אותו חוק;
 - (2) איש הצוות נמצא מחוץ לישראל בשירות בכלי שיט או בדרכו לשירות כאמור וחזרתו ארצה איננה צפויה תוך תקופה של שלושה חדשים מעת הגשת הבקשה;

* ס"ח תשכ"ט, עמ' 70.

* ס"ח תשי"ח, עמ' 163.

- (3) העתק הבקשה נשלח לאיש הצוות וקברניט כלי השיט אישר לרשם בית הדין שאיש הצוות קיבל אותו;
- (4) איש הצוות לא הגיש לרשם בית הדין התנגדות תוך חודש ימים מיום מסירת הבקשה לידו.

100. (א) רשם בית הדין רשאי ליתן צו הפרשה גם אם נתקבלה בעוד מועד התנגדותו של איש הצוות למתן הצו, ובלבד שניתנה תחילה הזדמנות נאותה לבעל כלי השיט ולנציגו של איש הצוות להשמיע טענותיהם.
- (ב) לא תישמע בהתנגדות אלא טענה שהבקשה איננה ממלאה אחד הוראה מהוראות פרק זה או שקיים פסק דין המחייב את איש הצוות בתשלום מזונות למוטב לגבי התקופה שעליה מבוקש צו ההפרשה או קיים פסק דין הדוחה תביעה למזונות כאמור.
101. צו הפרשה יומצא לבעל כלי השיט על פי דרישת המוטב, ומשהומצא לו חייב הוא לייחד את סכום ההפרשה שישולם למוטב בלבד; לא דרש המוטב את הסכום תוך 45 ימים מיום שהומצא הצו לבעל כלי השיט – בטל הצו.
102. פרע בעל כלי שיט חלק משכר איש צוות לפי צו הפרשה – רואים אותו כאילו נפרע לידו של איש הצוות.
103. סכום ששולם למוטב על פי צו הפרשה ייוקף לחשבון מזונות שאיש הצוות חייב בהם על פי דין או הסכם; סכום ששולם כאמור ולא הגיע למוטב כמזונות, חייב המוטב להחזירו לאיש הצוות.
104. הרשם יבטל את צו ההפרשה אם הוכח לו כי ניתן פסק דין המחייב את איש הצוות לשלם מזונות למוטב לגבי התקופה שעליה חל צו ההפרשה או ניתן פסק דין הדוחה את תביעת המזונות כאמור.
105. צו הפרשה אינו בא לפגוע בשום זכות שיש למוטבים על פי כל דין.

סימן ב': עיכוב שכר

106. בכפוף לאמור בסעיף 8 לחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, רשאי בעל כלי שיט לעכב תשלומו של שכר איש צוות המגיע לו עם סיום שירותו, לשם הכטחת תביעותיו של בעל כלי השיט מאיש הצוות שעילתן בשירותו.
107. (א) לא יעכב בעל כלי שיט את שכרו של איש צוות לפי סעיף 106 תקופה העולה על שלושים יום, אלא אם קיבל היתר לכך מהמפקח או אם הורשה לעשות כן מטעם בית המשפט.
- (ב) מפקח יהיה רשאי לתת את ההיתר לפי סעיף זה בכפוף לתנאים שיקבע, לרבות קביעת המועד להגשת תובענה נגד איש הצוות.
108. מותר להתנות על הוראות סימן זה לטובת איש הצוות.

פרק י"ד: עבירות ימיות

109. (א) איש צוות שנקדד ללא רשות מכלי שיט, ובגלל כך עוכבת הפלגתו או שהפליג לים בלי אוחו איש צוות, תהיעדרות היתה במתכוון, ללא הצדק סביר או משל רשלנות חמורה, דינו – קנס 5,000 לירות; היה איש הצוות קברניט, דינו – קנס 10,000 לירות.

היעדרות ללא הצדק

(ב) הטוען שהחיעדרות היתה שלא במתכוון, או בהצדק סביר, או שנגרמה שלא בשל רשלנות חמורה – עליו תראיה.

110. שלושה אנשי צוות או יותר שעשו בכלי שיט אחת מאלה יואשמו במרידה:

הגדרה של מרידה

- (1) תוך אי ציות בצוותא להוראה שנתן מי שהוסמך לכך, תפשו בנשק או השתמשו בו כאמצעי כפיה נגד הקברניט או נגד איש צוות שהם כפופים לפיקודו;
- (2) סירבו בצוותא למלא הוראה של המוסמך לכך שניתנה כדי למנוע סכנה רצינית לכלי השיט או לחיי אדם שבו או לבטיחות השיט.

111. איש צוות שהשתתף במרידה או עורר מרידה או קשר קשר עם איש צוות אחר לעורר מרידה, דינו –

דינו של מורד

- (1) במרידה לפי פסקה (1) לסעיף 110 – מאסר שבע שנים;
- (2) במרידה לפי פסקה (2) לסעיף 110 – מאסר שלוש שנים.

112. איש צוות שפגעה אחת מאלה, דינו – מאסר שנתיים:

סיוע למרידה

- (1) מעשה שתכליתו להניע איש צוות אחר להצטרף למרידה;
- (2) נכח במרידה ולא עשה כמיטב יכולתו כדי לסכלה או לסייע בסיכולה;
- (3) גורע לו על קשר למרידה ולא הודיע על כך מיד לקברניט.

113. הנוטל על עצמו שלא כדין פיקוד על כלי שיט, דינו – מאסר חמש שנים, אם בוצעה העבירה תוך שימוש באמצעי כפיה או מרמה, דינו – מאסר עשר שנים.

נטילת פיקוד שלא כדין

114. מי שאינו ממלא הוראה שניתנה לו כדין כדי למנוע סכנה חמורה לכלי שיט, לחיי בני אדם שבו או לבטיחות השיט, דינו – מאסר שנה.

סירוב למנוע סכנה

115. הנותן ללא סמכות כדין הוראה לקברניט או לאיש צוות בכל ענין הנוגע לכלי שיט או לבני אדם שבו או למטענו, דינו – מאסר שנתיים.

מתן הוראה שלא כדין

פרק ט"ו: עבירות משמעת ושיפוטן

סימן א': שיפוט משמעת

116. בחוק זה –

הגדרות

"עבירת משמעת" – עבירה מהעבירות המפורטות בסעיף 118;

"תובע" – מי שנתמנה להיות תובע לפי סעיף 144.

117. השיפוט המשמעתי יחול על איש צוות ועל בעל תעודת הסמכה או פנקס ימאי שניתנו לפי הוראות פרק ב' אף אם אינו איש צוות; לכל אחד מהם ייקרא בפרק זה "ימאי".

הכפופים לשיפוט

- (1) ללא הצדק סביר התייצב לשירות, או חזר לכלי שיט, אחר הזמן שקבע בעל כלי השיט או קברניטו;
- (2) ללא הצדק סביר ירד מכלי השיט ללא רשות או לא הצטרף לכלי השיט בזמן שנקבע להפלגה;
- (3) התרשל במילוי תפקידו או התנהג באופן המסכן או עלול לסכן את בריו אותם או את חייהם של בני אדם הנמצאים בכלי השיט או את כלי השיט או המטען שבו;
- (4) התייצב למילוי תפקידו כשהוא שיכור או מסומם או שנמצא במצב כאמור בשעת מילוי תפקידו;
- (5) בזכו ביודעין דלק, מים, מזון או דברי צריכה אחרים שבכלי השיט או טיפל בהם בצורה לא נאותה;
- (6) התרשל בשמירה על ציוד, מיתקנים, אבזרים, מטען או כבודת נוסעים שבכלי השיט, או בטיפול בהם, או גרם להם נזק או השחיתם;
- (7) הרשה לאדם לעלות על כלי השיט כשעלייתו נאסרה, או הסתיר או סייע להסתיר נוסע סמוי;
- (8) הביא לכלי שיט טובין החייבים בתשלום מכס בישראל או בכל מדינה אחרת מתוך כוונה שלא לשלם מכס או החזיקם או הוציאם מכלי השיט מתוך כוונה כאמור;
- (9) הביא לכלי שיט, או נמצאו ברשותו בכלי שיט, משקאות חריפים שהבאתם נאסרה או סמים משכרים;
- (10) השתתף בכלי שיט במשחקי מזל שנאסרו;
- (11) ללא סיבה סבירה גרם בהתנהגותו הטרדה או נזק לבעל כלי השיט או לקברניטו ביחסיו עם שלטונות מדינת ישראל או מדינת חוץ או גרם עיכוב הפלגתו של כלי השיט;
- (12) השתמש לרעה בסמכותו כלפי איש צוות הכפוף לו;
- (13) חרג מסמכות שניתנה לו ובכך גרם, או עלול היה לגרום, פגיעה בסדר הטוב או במשמעת או נזק לרכוש;
- (14) ביודעין עבר על איסור שהוטל עליו לגבי שירותו בכלי שיט;
- (15) סירב למלא הוראה שניתנה לו כדין כשהיה בסירובו משום הפרת הסדר המשמעת בכלי השיט;
- (16) התנהג באופן הפוגע בסדר הטוב או במשמעת בכלי השיט;
- (17) התנהג בצורה שאינה הולמת את תפקידו או את נהג המקצוע, לרבות כללי הימאות הטובה;
- (18) לא קיים את המוטל עליו בחוק זה ובתקנות לפיו, בין שהמחדל הוא עבירה פלילית ובין אם לאו;
- (19) הורשע בפסק דין סופי בבית משפט או בבית דין מוסמך על עבירה שיש עמה קלון שנעברה במילוי תפקידו כימאי או בקשר לכך.

119. (א) בעבירת משמעת לא תישמע טענת איש צוות כי נקט באמצעים סבירים לקידום של תביעות אנשי צוות של כלי השיט בסכסוך עבודה, זולת אם כלי השיט עגן בבטחה

בנמל, וכן לגבי איש צוות שעל שירותו בכלי שיט חל הסכם קיבוצי – אם המעשה נעשה במסגרת פעולה שאישר ארגון העובדים היציג שהוא צד לאותו הסכם קיבוצי, ובאין הסכם קיבוצי – אם המעשה נעשה במסגרת פעולה שאישר ארגון העובדים המייצג את רוב העובדים שהסכסוך נוגע להם.

(ב) נטל ההוכחה אם כלי השיט עגן בבטחה בנמל יהיה על התובע.

סימן ב': סמכות הקברניט במשמעת

120. קברניט כלי שיט מוסמך לשפוט איש צוות בעבירת משמעת, למעט עבירות לפי פסקה (19) לסעיף 118, שנעברה בתקופת שכירותו של איש הצוות וכל עוד הוא כפוף לפיקודו.

שיפוט של קברניט

121. קברניט שמצא איש צוות אשם בעבירת משמעת, רשאי להטיל עליו ענשי משמעת אלה:

ענשים שבסמכות קברניט

(1) התראה;

(2) נזיפה;

(3) שלילת חופשת חוף שלא תעלה על 72 שעות במקום עגינה אחד או במקומות עגינה שונים שכלי שיט פוקד אותם במסע אחד; בית הדין המשמעתי הדין בערעור על החלטת הקברניט לפי פסקה זו רשאי להורות על תשלום פיצויים לאיש הצוות על שעות החופשה שנשללו ממנו, בשיעור שלא יעלה על שכרו לשעות אלה;

(4) קנס בשיעור שנקבע לפי סעיפים 186 ו-187.

122. קברניט יעביר את השיפוט בעבירת משמעת למפקח אם ראה כי נתקיימה אחת מנסיבות אלה:

העברה למפקח

(1) עונש המשמעת שבסמכותו להטיל על איש הצוות אינו הולם את חומרת העבירה;

(2) העבירה שנעברה לא היתה קשורה לתפעול כלי השיט או למשמעת בו;

(3) אין זה מן הראוי, מכל טעם אחר, שהוא ישפוט את איש הצוות.

123. לא יטיל הקברניט עונש משמעתי על איש צוות אלא לאחר שנתן לו הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו בדבר עבירת המשמעת המיוחסת לו.

מזן אפשרות לתבונן

124. בדיון בעבירת משמעת יפעל הקברניט בדרך הנראית לו כמועילה ביותר, בכפוף לאמור בסעיף 123.

סדר דיון אצל קברניט

125. הפרטים בדבר עבירת משמעת, הדיון בה והחלטתה שנתקבלה יירשמו ביומן הרשמי של כלי השיט כפי שנקבע בתקנות; העתקים מהרישום יימסרו למי שנקבע בתקנות.

רישום ביומן הרשמי

סימן ג': סמכויות מפקח במשמעת

126. מפקח ישפוט ימאים בעבירות משמעת שאינן בשיפוטו של הקברניט כאמור בסעיף 120 ובעבירות שהועברו לשיפוט מאת הקברניט כאמור בסעיף 122.

שיפוט של מפקח

127. מפקח מוסמך להטיל את ענשי המשמעת המפורטים בפסקאות (1), (2) ו-(4) לסעיף

ענשים שבסמכות מפקח

121 ולססול ימאי לתפקיד או לשירות בכלי שיט פלוני או בסוג של כלי שיט או בסוג מסויים של הפלגות, לתקופה שלא תעלה על שני חדשים.

128. (א) מפקח רשאי להעביר באמצעות התובע כל עבירת משמעת לבית הדין, אם היה סבור שהעונש המשמעתי שבסמכותו להטיל אינו הולם את חומרת העבירה או שאין זה מן הראוי שהוא ישפוט את הימאי; הוא חייב להעביר לבית הדין כל עבירה אם דרש זאת הימאי.
(ב) המפקח יודיע לימאי על זכותו לפי סעיף קטן (א).

129. על השיפוט בפני המפקח יחולו סעיפים 123 ו-124, בשינויים המחוייבים.

סדר הדין אבל
המפקח

130. (א) מפקח ינהל ספר משמעת וירשום בו כל עונש משמעתי שהוטל על ימאי לפי פרק זה; צורתו של ספר המשמעת ופרטיו ייקבעו בתקנות.
(ב) העתקים מרישום כאמור יימסרו כפי שייקבע בתקנות.

ניהול ספר
משמעת בידי
המפקח

פרק ט"ז: בית הדין המשמעתי לימאים

סימן א': הקמת בית הדין והרכבו

131. יוקם בית דין משמעתי לימאים.

הקמת בית הדין

132. (א) השר ימנה את חברי בית הדין לתקופה של שלוש שנים מתוך חמש רשימות מועמדים, והן –

מינוי חברי בית
הדין

- (1) רשימת אנשי ציבור ועובדי המדינה שהגיש המנהל (להלן – רשימה א');
- (2) רשימת מועמדים שהגישו גופים כאמור בסעיף 23 (3) (להלן – רשימה ב');
- (3) רשימת מועמדים שהגיש הארגון האמור בסעיף 23 (1) (להלן – רשימה ג');
- (4) רשימת מועמדים שהגיש שר החקלאות והמייצגת לדעתו את ענף הדיג (להלן – רשימה ד');
- (5) רשימת מועמדים שהגיש הארגון האמור בסעיף 23 (2) (להלן – רשימה ה');

(ב) כל רשימת מועמדים תכלול לפחות 15 אנשים.

(ג) ברשימות א', ב', רג' ייכללו גם עורכי דין שהם כשירים להתמנות שופטי בית משפט שלום ושר המשפטים אישר את מועמדותם ברשימה.

133. לא הוגשה לשר רשימה תוך חדשיים לאחר קבלת הדרישה להגישה, רשאי הוא למנות את מספר החברים החסרים לפי סעיף 132 ויראו אותם, לענין סעיפים 136 ו-137, כאילו מוננו מתוך רשימות מועמדים שהוגשו לפי אותו סעיף.

מינוי בהעדר
רשימת מועמדים

134. מבין חברי בית הדין שנתמנו מתוך רשימה א' ושהם עורכי דין, ימנה השר, בהת"ייעצות עם שר המשפטים, את אב בית הדין ואת ממלא מקומו.

אב בית הדין

135. המינויים של חברי בית הדין, של אב בית הדין ושל ממלא מקומו יפורסמו ברשומות.

פרסום מינויים

136. (א) בית הדין ידון במותבים של שלושה שימנה אב בית הדין לענין פלוני ושאר מהם לפחות הוא עורך דין, והם –

הרכב בית הדין

- (1) חבר בית דין שנתמנה מתוך רשימה א' והוא יהיה יושב ראש המותב;

(2) חבר בית דין שנתמנה מתוך רשימה ב';

(3) חבר בית דין שנתמנה מתוך רשימה ג'.

(ב) אב בית הדין רשאי לכלול עצמו במותב.

137. (א) הואשם בעבירת משמעת איש צוות שעיקר עיסקו בדיג, או שהוא בעל הסמכה למקצוע או לתפקיד בכלי שיט של דיג, או שניתן לו פנקס דייג, יידון לפני הרכב מיוחד של בית הדין שימנה אב בית הדין, והוא —

מותב מיוחד של
בית דין לשיטוט
דייגים

(1) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה א' והוא יהיה יושב ראש המותב;

(2) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימות ב' או ג', לפי בחירת אב בית הדין;

(3) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה ד'.

(ב) הואשם דייג שהוא נער, יחולו הוראות סעיף 138 כשינויים המחוייבים.

(ג) סעיף 134 יחול על הרכב בית הדין לפי סעיף זה.

138. (א) הואשם בעבירת משמעת נער כמשמעותו בחוק עבודת הנוער, תשי"ג—1953¹⁰, יידון לפני הרכב מיוחד של בית הדין שימנה אב בית הדין, והוא —

מותב מיוחד של
בית הדין לשיטוט
נערים

(1) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה א' והוא יהיה יושב ראש המותב;

(2) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה ב';

(3) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה ה'.

(ב) הואשם בעבירת משמעת נער כאמור, והוכח לדין משמעת ביחד עם מי שאיננו

נער — יידון לפני הרכב מיוחד של בית הדין שמינה אב בית הדין, והוא —

(1) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה א' והוא יהיה יושב ראש המותב;

(2) שני חברי בית הדין שנתמנו מתוך רשימה ב';

(3) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה ג';

(4) חבר בית הדין שנתמנה מתוך רשימה ה'.

(ג) סעיף 134 יחול על הרכב בית הדין לפי סעיף זה.

(ד) שום דבר בסעיף זה לא יגרע מסמכויות לפי תקנות סדר הדין להורות על דיון

נפרד של נער ושל מי שאיננו נער.

139. אב בית הדין רשאי, לפי בקשת יושב ראש של מותב פלוני של בית הדין, למנות ליד בית הדין יועץ מומחה בעניני ספנות וימאות מתוך רשימה של יועצים שהגיש המנהל.

מינוי יועצים
ימיים לבית הדין

140. ליועץ תהא זכות דעת מיעצת בלבד והוא ישתתף בישיבות בית הדין לפי הוראת יושב ראש מותב בית הדין, אך לא ישתתף בהכרעה.

מעמד יועץ

141. (א) אין על חבר בית הדין מרות בעניני שפיטה זולת מרותו של הדין.

אי תלות חברי
בית הדין

(ב) חברי בית הדין יפעלו לפי מצפונם ולא יראו עצמם חייבים נאמנות לגוף שהציע

את מועמדותם כחברי בית הדין או שבהתייעצות אתו הוצעו להיות חברי בית הדין.

142. הפרק הרביעי לחוק השופטים, תשי"ג—1953¹¹ — למעט סעיפים 22(א) ו-23 — יחול על חברי בית הדין כאילו היו שופטים שהחוק האמור דן בהם, אולם אם בהליכים לפי הפרק האמור נמצא חבר בית הדין בלתי ראוי להמשיך בתפקידו, יעביר אותו השר מכהונתו.

חברי בית הדין
נתונים לשיטוט
משמעותי

¹⁰ סי' תשי"ג, עמ' 115.

¹¹ סי' תשי"ג, עמ' 149.

143. חבר בית הדין רשאי להתפטר מכהונתו בהגשת כתב התפטרות לשר; כהונתו תיפסק כתום שלושים יום לאחר הגשת ההתפטרות אם לא הסכים השר למועד קצר מזה.

סימן ב' : קובלנות ותובענות לבית הדין

144. השר ימנה תובע ליד בית הדין.

145. המנהל, בעל כלי שיט ואיגוד של ימאים בישראל רשאים, בין ביזמתם ובין על פי תלונה שהוגשה להם, להגיש לתובע קובלנה על ימאי שעבר עבירת משמעת.

146. ראה התובע שיש בקובלנה ובחומר הראיות כדי להעמיד ימאי לשיפוט משמעתי, רשאי הוא להגיש לבית הדין תובענה נגדו או להעביר את הקובלנה לשיפוט מפקח הוא יגיש תובענה או יעבירה כאמור כפי שהורו לו השר או היועץ המשפטי לממשלה.

147. השר ימנה לענין חוק זה חוקרים שיפעלו לפי הוראות התובע בחקירת כל קובלנה שהוגשה לתובע ובחקירת כל ענין אחר כדי לברר אם נעברה עבירת משמעת.

148. הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968¹², יחולו בשינויים המחוייבים על חקירה הנערכת לפי סעיף 147, אולם לא יהא חוקר רשאי לחייב את הנחקר להעיד בשבועה או בהן צדק.

סימן ג' : סמכויות הענשה של בית הדין

149. (א) בית הדין רשאי להטיל ענשי משמעת אלה:

(1) החראה;

(2) בזיפה;

(3) קנס בשיעור שנקבע לפי סעיפים 186 ו-187;

(4) פסילה למילוי תפקיד או לשירות בכלי שיט או בסוג מסויים של כלי שיט או בסוג מסויים של הפלגות, לתקופה קצובה שלא תעלה על חמש שנים או לצמיתות;

(5) פסילה למילוי תפקיד מסויים או לשירות בכלי שיט בכלל, הכל עד למילוי תנאי שנקבע בהחלטת הפסילה והנוגע להתאמתו של הימאי לשרת באותו תפקיד או בכלי שיט בכלל.

(ב) נפסל איש צוות לצמיתות, רשאי הוא לבקש עיון מחדש כעבור חמש שנים מיום הפסילה; העיון מחדש יהיה בוועדה של שלושה שמינה השר בהתייעצות בוועדה המ-ייעצת, ובה חבר אחד שהוא שופט או שופט שיצא לגמלאות.

150. הטיל בית הדין עונש של פסילה לפי פסקה (4) לסעיף 149(א), רשאי הוא להורות כי העונש, כולו מקצתו, יהיה על תנאי.

151. השר, בהסכמת שר המשפטים, יקבע בתקנות הוראות בדבר הטלת עונש פסילה על תנאי לפי סעיף 150 והפעלתו.

152. (א) פסל בית הדין ימאי מלשרת בכלי שיט לצמיתות – ייבטלו כל תעודת הסמכה או תחליפה שניתנו לאותו ימאי.

¹² ט"ח תשכ"ט, עמ' 28.

(ב) פסל בית הדין ימאי מלמלא תפקיד מסויים בכלי שיט לצמיחות – יבטל את תעודת ההסמכה שלו לאותו תפקיד.

153. הטיל בית הדין על ימאי עונש של פסילה לתקופה קצובה – רשאי הוא להתלות לתקופת הפסילה את תעודת ההסמכה שלו ותחליפיה. התליית הסמכה

154. הוראות סעיפים 152 ו-153 לא יחולו על תעודת הסמכה שניתנה לימאי במדינת חוץ. טייג לגבי הסמכת חוץ

155. הוטל עונש משמעותי על ימאי שניתנה לו תעודת הסמכה במדינת חוץ – רשאי בית הדין להורות לתובע להעביר את החלטתו לשלטונות אותה מדינה; אולם לא יעביר התובע את החלטת בית הדין אלא בתום תקופת הערעור עליה או לאחר מתן ההחלטה בערעור שהוגש, לפי הענין. מסירת החלטה למדינת חוץ

סימן ד': הדיון בבית הדין וסדרי הדין

156. בית הדין אינו חייב לנהוג לפי סדרי הדין של בית משפט והוא רשאי לקבל ראייה בכל דרך הנראית לו מועילה ורשאי לקבוע את סדרי חקירתם של עדים. סדרי הדין

157. בכל הליך בבית הדין תינתן לנאשם הזדמנות נאותה לטעון ולהביא ראיות ולחקור כל עד שהתייצב או שנחקר לפי סעיף 156. זכויות הנאשם

158. הנאשם רשאי להיות מיוצג על ידי עורך דין, וברשות בית הדין – גם על ידי אדם שאינו עורך דין. זכות ייצוג

159. (א) הדיונים בבית הדין יהיו בדלתיים פתוחות, אולם רשאי בית הדין להחליט, בכל שלב של הדין, מנימוקים שיירשמו בהחלטתו, שהדיון יהיה בדלתיים סגורות, אם הדבר דרוש לדעתו לשם מניעת פגיעה בכסחון המדינה, במוסר הציבורי או במשמעת בכלי שיט. פתוביות הדיונים

(ב) החליט בית הדין על דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם, או לסוגי בני אדם, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו.

(ג) המפרסם דבר, ללא רשותו של בית הדין, על דיון שהתנהל בדלתיים סגורות, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 1,000 לירות.

160. רשאי בית הדין להורות על גביית עדותו של אדם בחוץ לארץ ורשאי הוא למנות לשם כך אדם מטעמו בכפוף לתנאים והנחיות שיוורה עליהם; לבעלי הדין תינתן הזדמנות נאותה לחקור את העד בשעת גביית עדותו. גביית עדות בחוץ לארץ

161. (א) חבר בית הדין זכאי לקבל הוצאות ושכר בטלה בסכומים ובתנאים שייקבעו בחקנות. הוצאות דיניים, עדים וכו'

(ב) עד שהוזמן להעיד או להציג מסמך או מוצג אחר לפני מותב בית הדין, רשאי יושב-ראש המותב לפסוק לו הוצאות ושכר בטלה כמו לעד שהוזמן להעיד לפני בית משפט.

(ג) אדם שהוטל עליו לגבות עדות בחוץ לארץ כאמור בסעיף 160 והוא אינו בשירות המדינה, זכאי לקבל מאוצר המדינה, בנוסף על הוצאותיו הסבירות, שכר שיקבע אב בית הדין.

162. ראה בית הדין שלא היה כל יסוד להגשת התובענה, רשאי הוא להורות שאוצר המדינה ישלם לנאשם את הוצאות הגנתו בסכום שיקבע בית הדין. הוצאות התגנה מאוצר המדינה

163. זיכה בית הדין את הנאשם וראה שהחלונה הוגשה בקלות ראש או לשם קנטור או ללא יסוד, רשאי הוא להטיל על המתלונן, לאחר שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון טענותיו לענין זה, תשלום הוצאות הגנתו של הנאשם והוצאות החביעה כפי שיקבע בית הדין; לענין ערעור על תשלום הוצאות, דין המתלונן כדין נאשם שהורשע, ולענין גבייתן רואים את החיוב בהן כפסק דין של בית משפט שניתן כתביעה אזרחית לטובת הזכאי נגד המתלונן.

הוצאות-ההגנה
על המתלונן

סימן ה': עיכוב יציאה מן הארץ

164. (א) אב בית הדין רשאי, על פי בקשת התובע, לעכב בצו, לתקופה שיקבע, את יציאתו של ימאי מן הארץ, לשם חקירתו על ידי חוקר או לשם מתן עדות בבית הדין או בפני מפקח בהליך משמעתי המתקיים לפניהם.

עיכוב יציאה ע"י
אב בית הדין

(ב) לגבי ימאי שלא הוגשה עליו תובענה לא תעלה תקופת העיכוב על ששים יום.

(ג) בית הדין רשאי, על פי בקשת מעוניין, להורות על תשלום פיצויים בסכום שיקבע לעד כאמור וכן למי שעוכבה יציאתו לשם חקירה או דיון בעבירת משמעת שלו, זולת אם הורשע בעבירת המשמעת.

פיצויים
למעוניין

165. למפקח יהיו סמכויות אב בית הדין לפי סעיף 164, אך לא יעכב יציאתו של ימאי מן הארץ תקופה שתעלה על שלושים יום.

עיכוב יציאה ע"י
המפקח

166. (א) בצו העיכוב על ימאי לפי סימן זה מותר להורות שהצו יספק אם יופקד באוצר המדינה ערבון, בסכום שנקבע בו, להתייצבותו של הימאי לפני בית הדין, מפקח או חוקר במועד שנקבע בצו; התייצב הימאי כאמור, יוחזר הערבון, למי שנתן אותו; לא התייצב כך, רשאי בית הדין, על פי בקשת התובע, להורות על חילוטו, כולו או מקצתו.

ערבון

(ב) צו עיכוב על פי סעיף זה, שניתן שלא במעמד הימאי, רשאי בית הדין, על פי בקשתו של הימאי, לבטלו בכל עת.

בטול צו עיכוב

סימן ו': ערעורים

167. על החלטת קברניט או מפקח רשאי הנידון והתובע לערער לפני בית הדין, והתובע רשאי לעשות כן גם על זיכוי.

ערעור על החלטת
קברניט או מפקח

168. ערעור לא יעכב ביצוע של עונש משמעתי אלא אם הורה כך בית הדין.

ערעור אינו מונע
ביצוע עונש

169. (א) בערעור שהוגש לפי סעיף 167, רשאי בית הדין –

סמכויות

(1) לאשר עונש משמעתי שהטיל קברניט או מפקח, לבטלו או לשנותו;

(2) לבטל כל החלטה של קברניט או מפקח ולקיים דיון חדש בענין, או להחזיר את הענין לקברניט או למפקח על מנת שידון בו מחדש לפי ההנחיות וההוראות שיראה לתת.

החלטות

(ב) בערעור לפי סעיף 167 רשאי בית הדין לשמוע עדים ולקבל ראיות אחרות

ראיות אחרות
שמוע עדים

גם אם כבר נשמע העד או הוכחה הראיה בערכאה הראשונה, אם הוא סבור שהדבר דרוש לעשיית משפט צדק.

(ג) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יהיו לבית הדין בשבתו כבית דין לערעורים הסמכויות הניתנות לו בדיון בתובענה שהגיש התובע.

170. החלטת בית הדין להחזיר את הענין כאמור בסעיף 169, רשאי הוא להורות שהדין החדש יתקיים לפני מפקח גם אם ההליך שבוסל התקיים לפני הקברניט.

דין חוזר

171. על החלטת בית הדין בערכאה ראשונה רשאי הנידון והתובע לערער לפני בית המשפט לימאות כמשמעותו בחוק בית המשפט לימאות, תשי"ב-1952¹³; הערעור יכול שיהיה הן על הרשעתו של הימאי והן על עונש המשמעת שהוטל, והתובע רשאי לערער כאמור גם על זיכוי.

ערעור על החלטת בית הדין

172. לבית המשפט לימאות, בשכתו כבית משפט לערעורים, יהיו הסמכויות הניתנות לבית הדין בשכתו כבית דין לערעורים על החלטת קברניט או מפקח, בשינויים המחוייבים, החלטתו תהיה סופית.

סמכויות בית המשפט לימאות בערעור

סימן ז': דיון חוזר

173. על פי בקשת נידון לפי פרק זה, שהוטל עליו עונש של פסילה למילוי תפקיד או לשירות, רשאי אב בית הדין להורות על קיום דיון חוזר בענינו של הנידון, אם ראה אחת מאלה:

דין חוזר כשהוטלו ענשים מסויימים

(1) בית משפט או בית דין פסקו כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה בשקר או בזיוף ויש להניח כי אילו לא הובאה ראיה זו היה בכך כדי לשנות את התוצאה לטובת הנידון;

(2) נתגלו עובדות חדשות או ראיות חדשות שלא יכלו להיות בידי הנידון או להיות ידועות לו בשעת הדיון, והן לבדן, או ביחד עם החומר שהיה לפני מי שדן בו לראשונה, עשויות היו לשנות את התוצאות לטובת הנידון;

(3) על אותו מעשה נידון בינתיים אדם אחר כבית משפט או בית דין ומהנסי"ות שנתגלו במשפטו של האדם האחר נראה כי הנידון לא ביצע אותו מעשה.

174. מת הנידון, יהיו גם בן זוגו וכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו, זכאים לבקש דיון חוזר.

שאינם זכאים לבקש דיון חוזר

175. בדיון חוזר יהיו לבית הדין הסמכויות הנתונות לו בדיון הקודם לפי פרק זה, ובלבד שלא יחמר דינו של הנידון.

קיום דיון חוזר

176. בוטל עונש משמעותי בדיון חוזר, רשאי בית הדין ליתן כל צו הנראה לו כדי לפצות נידון שנשא בעונש או בחלק ממנו או ליתן לו כל סעד אחר; מת הנידון, רשאי בית הדין ליתן צו כאמור לטובתם של בני משפחתו כאמור בסעיף 174.

פיצויים על עונש שבוסל

סימן ח': שיפוט מקביל והוראות אחרות

177. בסימן זה, "בית הדין" – לרבות בית המשפט לימאות בשכתו כבית משפט לערעורים לפי פרק זה.

הגדרה

178. (א) הואשם ימאי בפלילים בשל מעשה או מחדל המשמשים עילה להליכים משמעי"תיים לפי חוק זה, יעוכב הדיון המשמעתי עד גמר ההליכים בפלילים, והוא הדין אם הואשם ימאי בפלילים לאחר שנפתחו ההליכים המשמעתיים.

הפסקת הדיון המשמעתי מחמת אישום

(ב) נגמרו ההליכים בפלילים, ניתן להמשיך בהליכים משמעתיים לפי חוק זה.

¹³ ס"ח תשי"ב, עמ' 232.

(ג) סעיף קטן (א) לא יחול אם נתקיימה אחת מאלה:

(1) הוגש אישום פלילי והימאי הסכים שיישפט תחילה לפני בית הדין המש-

מעתי;

(2) הימאי הואשם לפני בית דין ובית הדין החליט, על פי בקשת התובע, כי נסיבות המקרה מחייבות להקדים הליכים לפי חוק זה להליכים בפלילים.

(ד) על אף האמור בסעיף 179 אמרתו של ימאי הנאשם בהליך לפי חוק זה לא תשמש ראיה נגדו בהליך בפלילים.

שיפוט פלילי
אינו מוציא
שיפוט משמעתי

179. אחריותו המשמעטית של ימאי לפי חוק זה איננה גורעת מאחריותו הפלילית בשל אותו מעשה או מחדל, ומותר לבקוט נגדו באמצעי משמעתי לפי חוק זה אף אם נענש או זוכה על אותו מעשה או מחדל בבית משפט בין במדינת ישראל ובין במדינת חוץ.

אין ענישה
מעמיים על עבירת
משמעתי אחת

180. לא יינקטו נגד ימאי אמצעי משמעתי על עבירת משמעתי אחת יותר מפעם אחת, ואולם מוסמך אב בית הדין, אם ראה כי חומרת העבירה מחייבת דיון מחדש בעבירה, לדון ימאי בשל עבירת משמעתי שעליה נענש על ידי הקברניט, ובכפוף להטיל עונש משמעתי על הימאי יתחשב בית הדין בעונש שכבר הטיל עליו הקברניט.

עונש משמעתי
לפי חיקוק אחר

181. היה ימאי נמנה עם הכפופים לשיפוט משמעתי לפי כל חיקוק אחר, מותר לשיפוט את הימאי לפי חוק זה, אפילו כבר נשפט בשל אותו מעשה או מחדל לפי אותו חיקוק, ומותר לשיפוט אותו לפי אותו חיקוק אפילו כבר נשפט לפי חוק זה.

פרישה אינה
מפסיקה הליכים

182. (א) פרישת ימאי מהשירות בים איננה מפסקת הליכים שהתחילו בהם נגדו לפני בית הדין או מפקח, ובית הדין או המפקח רשאים להמשיך בדיון אם ראו צורך בכך.

(ב) מותר להתחיל בהליכים לפני בית הדין או המפקח אף לאחר שפרש איש הצוות מן השירות בים ובלבד שהקובלנה נגדו הוגשה תוך תקופת שירותו או תוך ששים יום לאחר פרישתו.

(ג) סעיף זה אינו גורע מתחולת השיפוט המשמעתי על מי שאינו איש צוות כאמור בסעיף 117.

טיהור שמו
של איש צוות

183. פורסמו ידיעות הזוקפות על ימאי עבירת משמעתי לפי חוק זה והיה בדרך הפרסום כדי לפגוע בו, רשאי הוא לבקש מהתובע עריכת חקירה בעבירה זו, ואם ראה התובע על פי תוצאות החקירה שאין אמת בידיעות אלה, יודיע על כך לימאי בכתב והימאי רשאי לפרסם את ההודעה בדרך הנראית לו; ראה התובע שיש יסוד לידיעה, יגיש תובענה לבית הדין או יעביר את הענין לשיפוט של מפקח.

שמירת סמכויות

184. האמור בפרק זה לא יגרע מסמכויות חקירה לפי כל דין.

התיישנות

185. לא יינקטו הליכי משמעתי לפי חוק זה נגד ימאי, אם עברו מיום ביצוע העבירה למעלה משלוש שנים, אלא שבחשוב התקופה האמורה לא יבוא במנין הזמן שבו מתנהלים במשטרה או בבית משפט או אצל החוקר חקירה או דיון בשל אותו מעשה או מחדל.

שיעורי קנסות

186. (א) הקברניט רשאי להטיל על ימאי קנס שלא יעלה על 50 לירות בעד כל עבירה וסך כל הקנסות שהוא רשאי להטיל על אותו ימאי תוך תקופה של שלושים יום לא יעלה על 150 לירות.

- (ב) מפסק רשאי להטיל קנס שלא יעלה על 500 לירות בעד כל עבירה.
 (ג) בית הדין רשאי להטיל קנס שלא יעלה על 1,000 לירות בעד כל עבירה.
 (ד) הוראות סעיף זה לא יחולו לגבי נער מתלמד.

187. השר רשאי בצו, בהתייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת, לשנות את שיעורי הקנסות לפי סעיף 186, כולם או מקצתם. שינוי שיעורי הקנסות בתקנות
188. (א) קנס שהוטל ישולם מיד, זולת אם מי שהטיל את הקנס הורה שישולם תוך תקופה ובתנאים שקבע. מועד תשלום הקנס
- (ב) רשאי הקברניט, בהחלטה על הטלת קנס, להורות על ביטול הקנס אם במשך המסע של כלי השיט או בתקופה קצרה מזו, כפי שיקבע, יתנהג הימאי התנהגות נאותה להגחת דעתו של הקברניט.
189. קנס שלא שולם במועדו יחולו על גבייתו הוראות פקודת המסים (גביה) 14 כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה. גביית קנס
190. סדרי הדין בהגשת ערעורים, לרבות מועדים לעשיית דבר, יקבע שר המשפטים בתקנות בהתייעצות עם השר, וככל שלא נקבעו – יקבע אותם בית הדין בעצמו. סדרי הדין
191. השר רשאי להורות על הדרך שבה יכצעו הרשויות הנוגעות בדבר את ההחלטות לפי פרק זה. תקנות ביצוע

פרק י"ז: עבודת נערים

192. בפרק זה ובפרק י"ח, "הורה", "ילד", "נער" – כמשמעותם בחוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953. הגדרות
193. ילד לא יועסק בכלי שיט כאיש צוות. ילד לא יהיה איש צוות
194. (א) לא יועסק נער בכלי שיט אלא אם נתקבלה לכך מראש הסכמה בכתב מאחד מהוריו. העסקת נער טעונה הסכמת הוריו
- (ב) אישור שירות התעסוקה כי ניתנה הסכמה כאמור, יהיה ראיה למתן ההסכמה.
195. הועסק נער בכלי שיט ותוך שנה מיום תחילת העסקתו לא פקד כלי השיט נמל בית, הוא בעלו חייב לפי דרישת הנער או אחד מהוריו להשיב את הנער לנמל הבית ולשאת בהוצאות ההשבה. השבת נער בתום שנת שירות
196. נער רשאי, לאחר שנתן לקברניט הודעה מוקדמת של 48 שעות, להתפטר מן השירות ביום שכלי השיט יפקוד את נמל הבית. זכות התפטרות בנמל הבית
197. קברניט כלי שיט וכל איש צוות שהנער נתון לפיקודו או להשגחתו, יעשו לחינוכו המקצועי ובמידת האפשר לקידומו המקצועי של הנער; אם נודע להם על מעשה שיש בו באופן ברור וגלוי כדי לפגוע בחינוכו ובטובתו של הנער – ינקטו כל האמצעים הסבירים למניעת הדבר. אתריות הקברניט והצוות כלפי נער

14 חוקי איי, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1674.

198. (א) בעגון כלי השיט במל הבית זכאי נער לחופשת חוף לא פחות מיום אחד לכל שבוע שבו הפליג בכלי השיט, אך לא יותר ממחצית תקופת שהייתו של כלי השיט במל.
- (ב) היה הנער זכאי, על פי דין או הסכם, לחופשה בשכר, תזקף חופשת החוף לחופשה בשכר; לא היה הקטין זכאי לחופשה בשכר, יקבל את חופשת החוף כחופשה ללא שכר.
199. כל תלונה של נער ביחס לתנאי העבודה או השירות או ביחס להתנהגותו של איש צוות כלפיו תובא מיד לידיעת הקברניט, והוא, או, לפי הוראותיו, הקצין הבכיר במחלקה שבה עובד הנער, יחקור בה; הקברניט ירשום את התלונה ותוצאות החקירה ביומן הרשמי.
200. (א) נערים לא ייכללו במספר המינימלי של אנשי צוות שכלי שיט חייב בהם על פי חיקוק כדי שיהיה כשיר לשיט.
- (ב) השר רשאי בתקנות, דרך כלל או במיוחד או לסוגים של נערים או של כלי שיט, לפטור מהוראות סעיף קטן (א).
201. רשימת הצוות תכלול בנפרד את רשימת הנערים המשרתים בכלי השיט בציון תאריך לידתם ושאר הפרטים שהורה עליהם השר לפי סעיף 61.
202. שר העבודה, בהתייעצות עם השר ועם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של נערים עובדים בישראל, רשאי לתת היתר, כללי או מיוחד או לסוגים של נערים או של כלי שיט, להעסקת נער על אף האמור בפרק החמישי לחוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953.
203. השר ושר העבודה, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאים להתקין תקנות בדבר עריכת בדיקה רפואית ראשונה ובדיקה ביקורת רפואית תקופתית לנערים שנשכרו לעבודה בכלי שיט מחוץ לישראל ובדבר איסור להעסיק בכלי שיט נערים שנמצאו בלתי מתאימים בבדיקת רפואיות כאמור.
204. הוראות פרק זה, למעט סעיף 202, באות להוסיף על הגבלות על עבודת נערים לפי חוק עבודת הנוער, תשי"ג-1953, ולפי כל חיקוק אחר.
205. מותר להתנות על הוראות פרק זה כל התניה שיש בה משום שינוי לטובת הנער.

פרק י"ח: הכשרת מתלמדים

206. בפרק זה –
 "מתלמד" – המקבל הכשרה בכלי שיט או מחוצה לו בישראל, למקצוע ימי או לתפקיד הטעון הסמכה, בדרך של עבודה מעשית מודרכת ולימוד עיוני, בין שהוא עובדו של בעלכלי השיט ובין אם לאו;
 "מקצוע ימי" או "תפקיד הטעון הסמכה" – מקצוע ימי או תפקיד שנקבעו לפי סעיף 13;
 "בית ספר ימי" – בית ספר ששר החינוך והתרבות אישר אותו לענין חוק זה בהודעה ברשומות.
207. מי שאיננו בעל תעודת הסמכה לא יועסק בכלי שיט במקצוע ימי או בתפקיד הטעון הסמכה אלא כמתלמד, ולא יועסק אדם כמתלמד אלא אם מלאו לו חמש עשרה שנה.

208. (א) השר ושר העבודה או מי שהם הסמיכו לכך יקבעו לכל מקצוע ימי או תפקיד הטעון הסמכה עיקרי תכנית הכשרה למתלמדים, לרבות תנאי כשירות למתלמדים; הודעה על קביעה לפי סעיף קטן זה תפורסם ברשומות והתכנית תפורסם בדרך שהשרים או מי שהם הסמיכו ימצאו לנכון.
- (ב) קביעה כאמור בסעיף קטן (א) לגבי בתי ספר ימיים תיעשה בהסכמת שר החינוך והתרבות, ולגבי מתלמדים בכלי שיט שהכשרתם בו היא המשך או השלמה של לימודים בבית ספר ימי – בהתייעצות אחר.
209. (א) השר בהתייעצות עם שר העבודה יתקין תקנות בדבר הפיקוח על הכשרת מתלמדים.
- (ב) השר רשאי, כתנאים שקבע בתקנות בהתייעצות עם שר העבודה, לפסול אדם, מוסד או כלי שיט לקבלת מתלמדים.
- (ג) תקנות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו(ב) לגבי מוסדות הכשרה שמשדר העבודה אחראי להם יותקנו בהסכמת שר העבודה, ולגבי בתי ספר ימיים – בהסכמת שר החינוך והתרבות.
- (ד) תחילתו של סעיף קטן (א) כתום שנתיים מיום פרסום חוק זה ברשומות.
210. השר ושר העבודה רשאים בצו לקבוע את מספר המתלמדים המועט ביותר שבעל כלי שיט חייב להכשיר באותו כלי שיט בעת ובעונה אחת ואת המספר הרב ביותר שהוא רשאי להכשיר כאמור; הצו יכול שיהיה לענין מקצוע ימי או תפקיד הטעון הסמכה או לבעל כלי שיט פלוגי.
211. לא ידרוש ולא יקבל בעל כלי שיט או אדם הפועל מכתרו או איש צוות כל תשלום או טובת הנאה ממתלמד שהוא נער או מהוריו בנוגע ללימודיו בכלי השיט.
212. השר ושר העבודה רשאים להתקין תקנות בדבר זכויותיהם וחובותיהם של המתלמדים בכלי שיט, של בעל כלי שיט ושל כל אדם הפועל מטעמו בפיקוח על מתלמדים בכלי שיט או בהדרכתם.
213. מתלמדים לא ייכללו במספר המינימלי של אנשי צוות שכלי שיט חייב בהם לפי כל דין כדי שיהיה כשיר לשיט.
214. רשימת הצוות תכלול כנפרד את רשימת המתלמדים בכלי השיט ובה הפרטים שהורה עליהם השר לפי סעיף 61.
215. נקבע בחוק זה כי הוראה פלוגית לגבי איש צוות תחול גם על מתלמד ואותה הוראה מעניקה את הסמכות להתקין תקנות, מותר לקבוע בהן הוראות שונות לגבי מתלמדים.
216. בכפוף להוראות פרק זה ובשינויים המחוייכים יחולו ההוראות המפורטות להלן על מתלמדים כאילו היו אנשי צוות: פרק ב'; סעיפים 55 עד 57; פרקים ח' עד י"א; סימן ב' לפרק י"ג; סעיפים 110 עד 115.
217. השר בהסכמת שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סמכויות משמעותיות ושיפוט משמעותי למתלמדים; כל עוד לא הותקנו התקנות, יחולו הוראות פרקים ט"ו ו"ט"ז.

תכנית הכשרה

פיקוח על הכשרה

מספר המתלמדים

איסור על קבלת תשלום

זכויות וחובות בהכשרת מתלמדים

מתלמדים לא ייכללו בתקן

רשימת המתלמדים

קביעת הוראות לענין מתלמדים

תחולת סעימי הוראות החוק

משמעת מתלמדים

פרק י"ט: עבירות ועונשין

עבירות ועונשין

218. (א) המשרת בכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 2 (ב), דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות; המעסיק אדם בניגוד להוראות הסעיף האמור, דינו – מאסר שנה או קנס 5,000 לירות.

(ב) המשרת בכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 4 (ב), דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות; המעסיק אדם בניגוד להוראות הסעיף האמור, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות.

(ג) העובר על הוראות סעיף 5 (ב), דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות.

(ד) המתחזה כבעל תואר של מקצוע או של תפקיד הטעונים הסמכה, או תואר דומה לאלה עד כדי הטעות, והוא אינו בעל תואר או בעל תעודת הסמכה שניתנה או הוכרה לפי חוק זה, דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות; הוראת סעיף קטן זה לא תחול על משרת בכלי שיט שחוק זה אינו חל עליו.

(ה) המשרת בכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 16, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות; המעסיק אדם בניגוד להוראות הסעיף האמור, דינו – מאסר שנתיים או קנס 10,000 לירות.

(ו) המשרת בכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 31, דינו – מאסר שנה או קנס 5,000 לירות; המעסיק אדם בניגוד להוראות הסעיף האמור, דינו – מאסר שנתיים או קנס 10,000 לירות.

(ז) העובר על הוראות סעיף 35, דינו – מאסר שנה או קנס 5,000 לירות.

(ח) קברניט שאינו מקיים הוראות סעיף 39, דינו – מאסר שנתיים או קנס 10,000 לירות.

(ט) קברניט שאינו מקיים הוראות סעיף 40, דינו – מאסר שנה או קנס 5,000 לירות, ואם התרם, הוחזק או עוכב כלי השיט, דינו – מאסר שנתיים או קנס 10,000 לירות.

(י) קברניט כלי שיט וכל אדם שהקברניט מינהו לערוך את רשימת הצוות, העובר על הוראות סעיף 61, דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות.

(יא) העובר על הוראות סעיפים 62 או 63, דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות.

(יב) המשרת בכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 65, דינו – מאסר שלוש חדשים או קנס 1,500 לירות; בעל כלי שיט או קברניטו המעסיק אדם בניגוד להוראות אותו סעיף, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות.

(יג) בעל כלי שיט או קברניטו שאינו מקיים הוראות סעיפים 82 או 83, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות.

(יד) העובר על הוראות סעיפים 193 עד 195, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות.

(טו) העובר על הוראות סעיף 207 או 211, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות.

(טז) מי שאינו מקיים הוראת תקנות לפי חוק זה, כשנאמר בתקנות שאי קיומה הוא

עבירה, צפוי לעונש שנקבע בתקנות ובלבד שלא יעלה על מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות.

219. לא קיים בעל כלי שיט או קברניטו הוראה מהוראות חוק זה כשאי קיומה הוא עבירה, יראו אותם כעוברים על אותה הוראה, בין שאי קיום ההוראה אירע בידיעתם ובין אם לאו, כל עוד לא הוכיחו שהם נקטו בכל האמצעים הנאותים לקיומה.

אחריות בעל כלי שיט וקברניטו

220. חבר בני אדם שלא קיים הוראה מהוראות חוק זה, יאשם בעבירה גם כל מי שבשעת ביצוע העבירה היה חבר מינהלה פעיל, מנהל או פקיד אחראי של אותו חבר, ובשפות – מי שהיה אותה שעה שותף בה, למעט שותף מוגבל, אם לא הוכיחו אחת משתי אלה:

אחריות חבר בני אדם

(1) העבירה נעברה שלא בידיעתם;

(2) הם נקטו בכל האמצעים הנאותים להבטחת קיומה של ההוראה.

פרק כ': תחולת החוק

221. חוק זה, לרבות דיני העונשין שבו, יחול גם מחוץ למימי החופין של ישראל.

תחולה מחוץ לישראל

222. (א) לענין חוק זה דין כלי שיט של המדינה כדין כלי שיט אחר, אולם החוק לא יחול על כלי שיט של צבא-הגנה לישראל או של משטרת ישראל.

תחולה על המדינה

(ב) שר הבטחון, בהסכמת השר, רשאי לקבוע בתקנות סייגים לגבי תחולת חוק זה על כלי שיט שאינו של צבא-הגנה לישראל, אך מופעל מטעמו.

223. השוכר אדם לשירות ככלי שיט כשהוא אינו פועל בענין זה כשולחו של בעל כלי השיט או של אדם אחר, יחולו עליו, ביחס לנשכר לשירות, הוראות חוק זה תחולת על בעל כלי שיט כאילו היה בעלו.

שכירה לשירות שלא על דעת בעל כלי השיט

224. בתקנות-שעת-חירום (פיקוח על כלי שיט), תש"ח-1948¹⁵, אחרי תקנה 7 יבוא:

מיקון תקנות שעת חירום (פיקוח על כלי שיט)

א7. (א) כלי שיט ישראלי הרשום במדינת חוץ והוא חכור הכירה הפציית לאזרח ישראלי או לתאגיד ישראלי כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960, או שהוא בשליטתו של אחד מאלה, יחולו על החוכר או בעל השליטה, על איש צוות ישראלי המשרת בו ועל איש צוות אחר אם הסכים לכך, הוראות חוק הספנות (ימאים), תשל"ג-1973, כאילו היה גלי השיט רשום בישראל.

(ב) היה בקיום הוראות חוק הספנות (ימאים), תשל"ג-1973, לגבי כלי שיט כאמור בתקנת משנה (א), סתירת הוראה לפי חוק המדינה שבה רשום כלי השיט, הוראת אותה מדינה עדיפה, והטוען לעדיפות זו – עליו הראייה.

225. (א) חוק זה לא יחול על כלי שיט שתפוסתם ברוטו היא פחות ממאה טונות כשהם מפליגים בתחום מימי החופין ובמים פנימיים של ישראל; אולם רשאי השר להחיל בצו הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, על סוגים מסוימים של כלי שיט כאמור, ולגבי כלי שיט שעיקר עיסוקם בדיג – בהתייעצות עם שר החקלאות.

הפטור

¹⁵ סי' 707, תשל"ג, עמ' 203.

- (ב) השר רשאי לפטור מהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, כפטור כללי או מסוייג, כלי שיט שנתקיימה בהם אחת מאלה:
- (1) תפוסתם ברוטו היא סחות מחמש מאות טונות;
- (2) גמל הפלגתם ונמל הגעתם הראשון הם בתוך מימי החופין של ישראל.

פרק כ"א: עונות

226. לבתי משפט בישראל יהיה שיפוט בכל תביעה בין בעל כלי שיט לבין איש צוות שאינו ישראלי הנובעת מהשירות בכלי השיט או הקשורה אתו.
227. כל חיוב המוטל לפי חוק זה על בעל כלי שיט, קברניט או איש צוות, יש לקיימו בדרך מקובלת ובתום לב.
228. (א) השר, בהתייעצות עם שר העבודה, יקים ועדה לייעץ לו בענינים הנוגעים לביצועו של חוק זה.
- (ב) השר יקבע את מספר חברי הועדה המייעצת וימנה אותם, ובלבד שמספרם לא יפחת מאחד עשר ולא יעלה על חמישה עשר.
- (ג) חברי הועדה המייעצת יהיו נציגי הציבור ועובדי המדינה.
- (ד) מספר נציגי הציבור בוועדה לא יפחת משני שלישים מכלל חברי הועדה.
- (ה) במינוי נציגי הציבור יוועץ השר בארגונים וגופים כאמור בסעיף 23(1) עד 23(3) ובגוף או גופים ציבוריים שלדעתו יש להם ענין בספנות; מספר נציגי בעלי כלי שיט יהיה כמספר נציגי הימאים.
- (ו) הועדה המייעצת תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה במידה שלא נקבעו בתקנות.
- (ז) לא תיפסל פעולת הועדה המייעצת מחמת זה בלבד שבשעת עשיית הפעולה היה מקום בוועדה פנוי מכל סיבה שהיא.
229. (א) לא ישתמש השר בסמכותו להתקין תקנות לפי סעיפים 34, 55(ב), 64, 225 או 230(א) או (ג), אלא לאחר שנועץ בוועדה המייעצת.
- (ב) לא ישתמשו השר ושר העבודה בסמכויותיהם להתקין תקנות לפי סעיפים 71 או 230(ב) אלא לאחר שנועצו בוועדה המייעצת.
230. (א) השר רשאי להתקין תקנות בענינים הבאים:
- (1) קביעת אגרות ושילומן בעד שירותים, פעולות, אישורים ותעודות לפי חוק זה והתקנות שלפיו הגיחגים מאת המדינה או מאת רשות ציבורית אחרת;
- (2) שמירת חפצי איש צוות שחלה, נפגע או נעדר מכלי השיט מסיבה כלשהי, או שנפטר בתקופת שכירותו, והטיפול בחפצים אלה;
- (3) מעמדו של נוסע סמוי בכלי שיט וחובות קברניט וסמכויותיו כלפי נוסע סמוי.
- (ב) השר ושר העבודה רשאים להתקין תקנות לביצוע הוראות אמנות בין-לאומיות בעניני ספנות שישראל היא צד להן בכל הנוגע להעסקתם, תנאי שירותם, זכויותיהם וחובותיהם של בעלי כלי השיט, קברניט, אנשי צוות, ומתלמדים בכלי שיט, והוראות סעיף

260(2) לפקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971¹⁶, לא יחולו על אמנות אלה; בתקנות אלה רשאים השרים להוסיף על תנאי המינימום שבאמנות ולא לגרוע מהם.

(ג) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובלבד שלא יתקין תקנות לביצוע הוראות פרקים ט', י"א, י"ב, י"ג, י"ז או י"ח אלא בהסכמת שר העבודה.

231. המנהל, המפקח הנציג, וכל אדם הפועל מטעמם, רשאים לעלות בכל עת על כלי שיט כדי לבדוק בו ביצוע הוראות חוק זה ותקנות שלפיו. סיקוח על ביצוע החוק

232. בסעיף 2(ב) לחוק דיני עונשין (עבירות חוק) [נוסח משולב], תשל"ג-1973 ז', אחרי פסקה (10) יבוא: תיקון חוק דיני עונשין (עבירות חוק)

"(11) עבירה לפי פרק י"ג לפקודת החוק הפלילי, 1936, שנעברה בהליכים לפי סעיף 160 לחוק הספנות (ימאים), תשל"ג-1973."

233. בטלים - ביטולים

(1) סעיפים 43 עד 49, 54 ו-60(2)(ד) ו-(ה) לפקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971;

(2) פרקים ג', ד' ו-ה' לחוק העותמאני בדבר סחר הים מיום 6 רביע אל אוול 1280 (תרכ"ג-1863).

234. מינוי, פנקס ימאי, תעודת סמיכות ותחליפיה, חוזה צוות או כל מסמך אחר, שהיו בני חוקף על פי דין ערב תחילתו של חוק זה ואינם סותרים הוראות חוק זה, יראו אותם כבעלי חוקף על פי חוק זה למשך תקופת תקפם, בשינויים המחוייבים. שמירת חוקף

235. תחילתו של חוק זה כתום שנה מיום פרסומו ברשומות. תחילה

236. חוק זה יפורסם ברשומות תוך שלושים יום מיום קבלתו בכנסת. פרסום

שמעון פרס
שר התחבורה

גולדה מאיר
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה

¹⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 443.

¹⁷ סי"ח תשל"ג, עמ' 36.